

ქსენოფონი

სოციალდემოკრატიული პოლიტიკური, მკონომიური და ლიტერატურული ჟურნალი.

კვირა, 24 ივლისი 1927 წ.

რედაქცია და კანტორა რუსთაველის პროსპექტი, № 22, ოთახი 20: ტელ. № 23-87 დია ვრედე დღე, გარდა კვირა-უწყისა, დღის 9-1 საათამდე.

№ 27

ჟურნალის უინაარსი

კარბაგენი უნდა დაინგრეს—ყარბი; რა ქნას საქართველომ—ლ. შენგელაძე; ჩინეთის რევოლუცია და ქართველი მენშევიკები—ა. ღინია; გამეცმლობას განაგრძობენ—ს. ელიაძე; ისტორიამ გავაყვამართლოს—ანანია ყვარბაგენი; მეურნეობის საკითხები—ს. ელიაძე; კაბიტა-ლისტური ქვეყნების დაეალიანება—ი. ნარსია; ყოფილ

მენშევიკ ქალთა კრება—დამსწრე; თბა მშრომელაქს—გ. სოფლისშვილი; ომი და სოციალდემოკრატია—ნ. გუგუშვილი; მთავარ სახელმწიფოს განუართობა—კ. მაკარაძე; ყოფ. ახ. მარქსისტთა განყოფილება; წერილები პრეინციდან.

პარტაგენი უნდა დაინგრეს

ჩვენ ვიცით რას ფიქრობენ, რას აკეთებენ ქართველი ემიგრაციის ლიდერები. ჩვენ არა ერთხელ ვივრეთ მათი „მოლაწეობის“ ნაყოფი.

მაგრამ ჩვენ ძალიან ცოტა ვიცით იმავე ემიგრაციის არა თუ მასების, არამედ მისი ისეთი წევრებში შესახებაც ვი, რომლებიც აქ, საქართველოში, როგორც ს.დ. პარტიისა, ისე ყორბანის მთავრობაში ასე თუ ისე თვალსაჩინო როლს თამაშობენ.

ევროპიდან დაბრუნებული ამხანაგები ერთმანდ გვეუბნებიან, რომ ღრეს ქართველ ემიგრაციაში დიდი გარბატება და რომ იქ პოლიტიკური პარტიების ყოფილ გენერლებს გარდა,—იმ გენერლებს გარდა, რომლებიც პუშკარლით არიან დაეკუზარებული იმპერიალისტური სახელმწიფოების მთავრობებთან და რომლებიც, გამოდიან რა იმ პრაქტიკულ ფილოსოფიიდან, რომელიც მათ უპარბანებენ: ვის პურსაც სუქობი, ხნაიღ მისთვის მოიქეციო.—ევრ შეზღუდებით ისევე ეგრანს, რომელსაც არ გადაეთვალვირებოთ თავისი პოლიტიკური წარსული, არ დადებოთ ბეგერი რამ ამ წარსულიდან და ასე თუ ისე ლოიალური განწყობილებების გრწნობა არ შემეშუაგებოთ საბჭოთა საქართველოსადმი.

თუ ევროპიდან დაბრუნებული ჩვენს ამხანაგები არ სცდებიან, თუ მათი ასეთი ინფორმაცია მართალია, მაშინ თავისთავად დგება საკითხი:

რას უღლის ქართველი ემიგრაცია? რატომ არ უბრუნდება თავის სამშობლოს? რატომ ერთდგა იგი უკანასკნელი ნაბიჯის გადადგმას? რატომ არ ამზობს უკანასკნელ გადაწყვეტილ სიტყვას?

ევროპიდან დაბრუნებული ამხანაგები ამ მოვლენას სწინარ ემიგრაციაში ლიდერების მიერ შექმნილი ტერორით. ისინი ამბობენ, რომ რამიშვილი და მისი დამკამები მორბარტ ტერორის ქვეშ აყენებენ ემიგრაციის ყველა წევრებს, რომლებიც საბჭოთა საქართველოში დაბრუნებანენ რამეს იტყვიანო...

ეს თავისთავად დღეი მოგზნება. მაგრამ თუ მას დაუმატებთ თვით ემიგრაციის მასებში ფსიხიკური მოსულებნება და ინდეფერენტბნა, რაც წყარობა სიმხვდალმდ

ძისული გაუბედვობისა; დავეთხანხმებით, რომ ემიგრანტების მიერ გამეცმროლი ნაბიჯის გადადგმა ირც ისე ადვილი საქმე უნდა იყოს...

ჩამიშეწესს და მის „თამაშოლაწეებს“ მართლაც უსაშინებელი ტერორის ქვეშ ჰყავენ დაყენებული არა მარტო ემიგრაციის მასები, არამედ ისეთი ამხანაგბატეკი, რომლებიც აქ, საქართველოში, მართლაც თვალსაჩინო როლს თამაშობდენ და ჩამიშეწესს ტელს არ უღებდენ.

ავილო. მგებლიად; ისეთი ს.დემოკრატები, როგორიც არიან: ყორბანის მთავრობის ყოფილა წევრი შჩხა არსენიძე და კოლია ტუმბურიძე.

ს. ს.დ. ეს ორი უარესად თვალსაჩინო წევრი ორიად წლის წინად თბრმ სერიოზულად ემიგრაციიდან ყორბანია-ჩამიშეწესს ორბიტდან გამოსულას. ამისათვის მათ შესაფერო ნაბიჯები გადაუდგამთ. შჩხა არსენიძე, როგორც ევროპიდან ჩამოსული ამხანაგბატეკი ვაღბუეგციემენ, ჩაბდენიმი თვე ცხოვრობდა რამიშვილების გავლენის გარეშე და მუშაობდა იმ ამხანაგბატეკთან, რომელსაც პარტიის ლიდერების მიერ უღვეე ჰქონდათ გამოცხადებული „ანთებმა“ და რომლებიც კარგა ხნია დაბერუნდენ თავის საბჭოთა სამშობლოს. მაგრამ არსენიძის „პოლიტტანტულმა“ ბუნებამ მხოლოდ ორიადვე თვე გაუძლო რამიშვილის ტერორს. შემდეგ კი იძულებული შეიქნა თავისი გადაწყვეტლება — გადაეთვალვირებოთ და ისევე ემიგრაციის ლიდერებთან ერთად „ემოლაწეა“.

ყორბანია-ჩამიშეწესის პოლიტკესის წინააღმდეგ კიდეე უფრო რადიკალური ნაბიჯი გადადგა, თუმრმე, კოლია ტუმბურიძე. ის არ დგებორობდა პოლიტულ დისციპლინის და პარლამი საჯაროთ წიკითბა მოხსენება, რომელშიც სასტკადლ ესმობდა თავის ემიგრაციის „ამბათივლე წრებება“. ამ მოხსენებბს მოყოლოთ შეზება პარლის ემიგრაციის ს.დ. ფრეკია:

სამწუხაროდ, მათე დამონდა, რომ ევრც კოლია ტუმბურიძეს ეყრ დილბანს ტყეია-წიბალი. ისიც მათე შეიქნა იძულებული დამორბატება ყორბანია-ჩამიშე-

ლის რეჟიმს და დღეს იმათ დღედუცხე მღერის „ბრძოლის“ რედაქციას.

ვიმეორებ: ეს ორი დასახელებული ბიროვნება აქ, ჩვენში, თვალსაჩინო როლს თამაშობდნენ: პირველი იყო ს.-დ. პარტიის თვალსაჩინო თანამშრომელი, მეორე იმავე პარტიის სამხარაო მუშაკი დასავლეთ საქართველოში. და თუ ასეთ კაცებს ვერ მოუხერხებიათ თავის დღე-წყვეთი თვალსაჩინო არსებობა ტერიტორიასთან. თუ მთავრად ვერ გაუღვივებიათ ის მთავარი რეალი, რომელიც უნდა ისინი, როგორც ობიანა ბეზებს, ისე გაუხვევდებიან ერთდროადავანაირად საქმის ს.-დ. დემოკრატიის ძველ კანაბრილობას, ან მათი ჩვენებური ძველდებულობას რომ ვინმართთ: „იურადინის“ „ჯადოქრული“, როგორც უნდა დაიწყოთ ისინი იმავე მკვლელ ემბრაკოს წყურებთან უმეტესობაში?

არსებით-ეკუმპურიის მავალთობი თვალცხადივ გვეუბნება თუ რა ძლიერად და მკაცრი ყოფილა ის რეჟიმი, რომელიც ერთდროადა-რამიშვილს შეუტყობიათ და რომელ-მაც ექნის წყურფიანად ცხოვრობის ქართველი ემბრაკოს. ეს რეჟიმი იმდენად საშიშროა, რომ სრული უფლება გვაქვს ვთქვათ, რომ მას უნდასწავლოს როლი არ ითა-ბაშია კარლი ჩხიძის ტრადიციასში... მაგრამ ამაზე ლა-პარაკი ვინაშით ისტორიას და ჩვენ ემბრაკოების მსგის დავებუდნობა...

მართლაც ყველა ჩამოსული ამხანაგები ერთხმად აღიარებენ, რომ ემბრაკოსში არაიპოთარ საშუალებებს არ ერიდებიან „მოლატე“ ემბრაკოს წინააღმდეგ. მას პირუშინდათ აცხადებენ: „ჯაშუად, მოლატედ, ექვეანის გამაფრველებად. პრივოკატორად და ვინ იცის კიდევ არა...“

ეს ხომ „შემეცხაბა“! ამას დავუბტოთ ასეთი „მოლატე“ ემბრაკოს პრეფერენციასში დასმენა; ეს არსებულ წესწყობილების მტერია, ეს კომუნისტების აგენტობა. ზოგჯერ ასეთ „გამაფრველებს“ სასიკვდილოდაც კი იბეჭდენ, როგორც ეს გრ. ვეზაელს უყუენ... და ყოველი ამის შემდეგ დამთავრებული, რომ დიდი და ძლიერი ხეივანული უნდა ჰქონდეს ადამიანს, რომ ასეთ ტერორს არ შეუძინდეს თავისი სრულიანობა—სამბუთია საქართველოში დაბრუნებისას—სრულიანი მოიყვანოს.

ასეთია ქართველი ემბრაკოს ტრადიციის გარეშე პიროვნება. ახლა წარმოვიდგინოთ მისი შიანაგანი, სულიერი მდგომარეობაც, წარმოვიდგინოთ ის სულიერი მოვლადობა და მოღუბნება, რაც თავისთავად იწვევს უსაშინლეს ინტეგრირებასში.

მწილა საბოლოო დამიანის სულიერი მდგომარეობის კარგად გაგება, მით უმეტეს მთელი პოლიტიკური ნიადაგის, სამოქმედო აპარატის მოკლებული, სამშობლოს მიმორბეული, სასოწარკველივინადაც მისულ პოლიტიკური ემბრაკოს ფსიხიკის გაგება. მაგრამ ამ მდგომარეობის გვირახსა ჩვენ მინც სწორად მივგანანია.

ჩვენ სრულიად ვთავსებთ ერთგვარად დაბრუნებულ ამხანაგებს, რომ ქართველი ემბრაკოს დიდმა უმეტესობამ უწყვეტად ვადათავალოდა და გადააფხავს თავისი პოლიტიკური წარსული. მან უწყვეტად დასწყვიტა მიიღოს სამბუთია ძლიერობაში. დაბრუნებულ სამბუთია საქართველოში და გვერდში ამოუდგინოს თავისი დიდნი ძეგნი საკუთარი ძეგლების აღმშენებლობის საქმეში.

ჩვენ ეს გვევრა. მაგრამ ეს კიდევ იმას არ იწინავს, რომ პოლიტიკური ემბრაკოს მსულ მოყვანს სისრულეში თავის ასეთ გადაწყვეტილებას. აქ მართკ რამიშვილის ტერიტორია კი არ იპოის დამნაშავე... პოლიტიკური ემბრაკოს უპირატესეს ყოვლიან პოლიტიკურ ცხოვრების დიდი მწილა. ეს პოლიტიკური ემბრაკოსებს არის მორეკვილი და იქნება ამიტომაც სწორად გადადგმულად უწყვეტ აგრარულ პოლიტიკის უბრალო სიის ქოროლასაც კი ამიტომ ის ხშირად ხდება მსგებობა პოლიტიკურ ბრუნებაში... და ასეთი ჭრიები ხომ ყოველთვის აუარეობის სამბუთია კავშირის ირგვლივ. საკუთა პოლიტიკურმა ემბრაკოსმა გავითრის ამოცილების ანა თუ იმ იმ-პირიალისტური სახელმწიფოს პოლიტიკის ხელმძღვანელის ბრახინი ჭადლი სამბუთია კავშირის მისამართით

რომ მან, პოლიტიკურმა ემბრაკოსმა, თავისი დიდი ხნის ხაფიკი და აწიონ-დაწიონილი გადაწყვეტილებმა უკუ ავლას...

ფიზიკურად და სულიერად მოლოდინ-მოქანის ემბრაკოსი სასოწარკველივინადაც მისული პოლიტიკური ცხოვრებით, რომელსაც უკვე დაუკარგავს რწმენა წარსულისადმი, რომელსაც გველივინ ეგვალება თავისი აწიონი და მომავლის პერსპექტივებიც ვერ გაუთვალისწინებია, ვერ გაეგება იმ პირსრულ მდგომარეობაში, რომელიც მან კავთარა ექნის სამწიფო წესწილად, რომლის იით-თა საათის მისთვის მთელ საუკუნის უღირს...

კეთილ წესში! ექნის სამწიფო წესში... ეს ხემბრობა საქმე ხომ არ არის უწინადგო, ბძიოლის ევლესე სატყად დამარცხებული, სხვის ჯიდაჯარ მოხეტიალე ემბრაკოსთათვის?

ამიტომ ადვილი გასაგებია, რომ კაცებმა ქორი სამბუთია კავშირის წინააღმდეგ გავრცელებულ ცოდნებს მოხეტყვების ახდენს პოლიტიკურ ემბრაკოსტე.

— წავლ სამშობლოში,—თქვიანო იგი და მართლაც ემხადება წამოსასვლელად, მაგრამ თუ ამ დროს ის გავიგებს, რომ იმპერიალისტური სახელმწიფოების სამბუთია კავშირის წინააღმდეგ ირახსებოდა, ის იხვე ემბრაკოსა და ირახსანს აბჯობინებს.

— რომ ვამართლებს მუჭუჭუხილო სახელმწიფოების ეს ჭადლი. მართლაც რომ ყველა სახელმწიფოებმა შევრას პირი სამბუთია კავშირის წინააღმდეგ და დაამარცხონ იგი! მაშინ რაია ექნა? მაშინ გამოვა, რომ მე სულმოკლვანა გამაფრინე. ამდენი წვალებისა და მოთმინების შემდეგ გამოვა, რომ მე ისეთ სახელმწიფოებზე გამიყვებია რაგენტაცია, რომელიც შეიძლება სამხრის ბუშყებთან აიჭრეს. წავიდ სამშობლოში, გავქცევი ყორადან-რამიშვილს. იქაც რომ მათი რეჟიმი დამჯარდეს? არა, სჯობს ცოტა კიდევ მოვიცადო.

ასე მსჯელობს პოლიტიკური ემბრაკოსი, მუდამ ასეთ წაჭედ-ტუჩაქვებთან თამაშობს. აჯო და რაღაც იმპერიალისტური სახელმწიფოების სამბუთია კავშირის წინააღმდეგ პრაგმატიულ ღირადებს მოლო არ უწინს, ემბრაკოსტე ცხოვრობს დიდი ხნის მთავრობის ერთი ინტრიგადან მეორემდე, ცხოვრობს თავის საკუთარ ნება-სრულიან მოვლედ, ყორადან-რამიშვილის მიერ სულმოკლე ბაღენი ვახლობოლი.

ამ მდგომარეობიდან მხოლოდ და მხოლოდ რჩეულებს შეუძლიან გამოხსალა...

აი, ეს მთავრე მიზეზი, რომელიც ხელს უშლიდა და უშლის ის ვიარეველ ემბრაკოსტებს, რომელიც უკვე გადათავალოერეს თავისი პოლიტიკური წარსული და ფსიხიკოლოგიურად მარცხ შეუტრგდენს სამბუთია ხელისუფლებას.

ჩვენს აქ დავასახელოთ მხოლოდ ორი მიზეზი, რომელიც ხელს უშლის ემბრაკოსების სამშობლოში დაბრუნებაში. არ შეიძლება აქვე ერთი მიზეზსაც არ მივაქციოთ ყურადღება. ეს მიზეზი იმაში მდგომარეობს, რომ, რაიმდენადც ეს ჩვენ ვიცით, ჩვენს ხელსუფლებას არა აქვს სასჯერ-გარკდ მოქილი და მართკერ აპარატი, რომელსაც შეეძლება გაუღვივლოს ემბრაკოს სამშობლოში დაბრუნების საქმე. ჩვენ ვიცით შემთხვევები, როცა—ემბრაკოსტე აშკარად გადასულიყოს სამბუთია ხელსუფლების პოლიტიკურმახე, რეალური ნაბიჯებიც გადაიდებს სამშობლოში დაბრუნებისთვის და ერთი ან ორი წლის განმავლობაშიც ვერ ღირსებისთვის თავისი სურვილის აღსარებლბას. ეს გავიგებთ კიდევ უფრო ართულად და აუარესებლად ემბრაკოსტის მდგომარეობას და სხვებსაც უკლებს სურვილს მსგავს მავალთის მიხამოს.

ამიტომ აუცილებლად საქარაია ხელისუფლებამ რაც შეეძლება უფრო გაუღვივლოს პოლიტიკურ ემბრაკოს სამშობლოში დაბრუნების შესაძლებლობა.

აი ის მთავარი მიზეზები, რომლებიც ხელს უშლიან ქართველი ემბრაკოსის სულ ერთხანად დმალს.

ეს ასე იყო დღემდე, მაგრამ ეს ასე არ უნდა იქნეს დღემდე, დღეს ქართველი ემბრაკოსის ცხოვრებაში სრულ

ლიად ახალ მოვლენას აქვს ადგოლი. მარალაღ მკედარი უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის უკანასკნელ განცხადებაში. უკანასკნელი (გზობრივ) საბურთს გვაძლევს ერთგვარად, რომ ქართველი ემიგრაციის ერთგული ვართ, რომელსაც ჩვენ ვაქცევთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

ჩვენ გვგონია, რომ ჟორდანი-რამი-შვილის უკანასკნელი განცხადებაში „შთაბეჭდილებას მოახდინებს იმიგრაციის ფორმის ცვლილება“ და „პოპულიკის“ გამოცხადება და საბურთის უხლო გამოარჩევის თავისი დათმობის გამოცხადება. ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

ჩვენს ფიქრებს უფრო შორსაც მიდის. ჩვენ გვგონია, რომ თითო ჟორდანი-რამი-შვილს თვით უკანასკნელი „ნოემბერი“ სამინისტროს და ის გადაეცემა იმ კომისიას, რომელსაც მას დღეი ხნის წინაღ. 1921 წლის მარტის დღე

ლემი. ბათუმის დატოვებისთანავე უნდა დატოვებულიყო და რომელსაც დღესაც თამაშობს.

ჟორდანიმ დაუქმებულად უნდა გლოვობდეს იმ ბუნებრივად, რომელსაც იგი საქ. დემ. რესპუბლიკის მთავრობამ ახალგაზრდულ და ქვეყნის სამხრეთ-დასავლეთით, სხვაგვარი მთავრობის დატოვების შემდეგ მისწრაფებდა. ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში. უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

ნოე ჟორდანიის დღეს გრავირებული გზა დარჩენილია. მან უნდა შეკრიბოს თავისი „მთავრობა“ და გამოუტყოს დღის ადამიანებს გმირ ტანის სტატუსი:

„Господа! Комети община, можете раскопаете!“
 ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

კარბო.

რ ა ს ა ლ ი ბ ა ჯ ა

შეფარების თავისუფლებაში

7.

ემიგრაციის ცდილობს დარღვევას, რომ არ სურს ადამიანის დაფიქრება ერთი წყობით ყოველდღე ის, რაც ჩვენ ვხედავთ ამ საგანზე. დაუჯერებელი ემიგრაციის, რომ მას მართლა აჯანყება არ უნდა, მაგნიტარის იყო გარეგნობა, რომლის დამაღწევს ემიგრაციის ვერ შესძლებს: 1) ემიგრაციის მთელი ემიგრაცია იქნებოდა არის მიზანმიმართული, რომ ქართველი ერთი არ შეუტრიალებს საბჭოთა ხელისუფლებას, არ დადგეს მისთან ლიბალიზმის და თანამშრომლობის განსა; 2) ემიგრაცია აწარმოებს არალეგალურ მუშაობას, რამდენად შეუძლებელია. ახლა ვიკითხოთ, ამ ირო გარემოების ლიბალიზმის რეალობის? როცა თქვენ არ გასურთ ხალხი ხელისუფლებას შეურთავს, როცა თქვენ არალეგალურად მუშაობთ—თქვენი რა არის? რა თქმა უნდა, აჯანყება, საბჭოთა ხელისუფლებას ჩამოკლება, სხვათაში გაგება აქ შეუძლებელია.

გველაზე კურობული ის არის, რომ დღეს ბრძოლისა და აჯანყების გუნდებზე არის სწორედ ის ხალხი, რომელიც ათეთნადამიანობის დროს გლობალიზაციის მოკლეების წინააღმდეგ იყო. მაშინ ის გვეუბნებოდა: გლობალიზაციის დაკლება არ იქნებოდა. რომ აჯანყებულთ ევროპის დამხრებით იმედი არ ჰქონდათ. საერთოდ ანტრისაზე, განწყობილებაში ევროპა და მისი მტრები საბჭოთა ხელისუფლებისადმი უდიდეს როლს თამაშობს. ამდენად მისაღებია და საუფლებრივად მათი იმედი? დამსტრუი ევროპის სოციალიზმსა და დემოკრატის თავის სახლში ემიგრაციის და როგორ შეიძლება ჩვენ იგი უფლებებიანი ვიყო, რომ ვიდვიყო ეს ფაქტობრივი ევროპის საბჭოთა ხელისუფლების ჩამოკლების და შემდეგ დემოკრატისა და

სოციალიზმს გაბატონებს! ევროპამ ბევრჯერ სცადა საბჭოთა ხელისუფლებას ჩამოეხდნა, ჩვენ თვალწინ გაიპარა აქტიური გამომხივრები რევოლუციონერული მოღვაწეობა (კოსთაი. დენიკინი, ივლინოვი, ვინკოვი და სხვა), რომელთაც ევროპა ყოველმხრივ ემხრობოდა. შეიძლება ევროპამ კიდევ სცადოს ასეთი რამ. მაგრამ ჩვენთვის, სოციალიზმისთვის იგი რა გამოაქვს? სრულიად არაფერი, ან უკეთ სრულიად არაფერი კარგი!

ემიგრაციის თავის საკუთარი საქმეები აწარმოებენ უკეთესად. მის თვითონ ღრძის კლასობრივი, ერთგული და სხვა წინააღმდეგობანი და როგორ დაევიწყათ, რომ ის ერთი შემწევი არ დღეს უაღრესი ალტერნატივი გაიმსჯელებს და დემოკრატული საქართველოს აღადგინს?! ის საქართველოს იტყვიანად, როგორ აღადგინა ხომხშითა? არც მტრე არც ხალხები.

მაქონალით—შეორე ინტერნაციონალის ლიდერი ისტალიის სათავეში რომ იყო—რამდენი არ დღემდე ვეჯდით ახალი იმედი საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ და საქართველოს განსაჯიყვინებლად? თუ მაქონალი იმედი მოქცა, რამდენ უნდა მოქცეს სხვათადაც კოსთაიკორების ინტერესი და დამსტრუი? ატალიის კონსტანტიანი? განა წარსულიში დღეი მგაობობა გადგნა დემოკრატული საქართველოს იმპერიალიზატურად ევროპამ?

დემოკრატის ფიქრობების ძლიერი ახსიათებს შემდეგი ფაქტი. ტრავმობის ყოველგვარი საქართველოს წარმომადგენლებსა. ჩათათა ოსმალეთის დღევანდელი შთაბეჭდილება მოგდენით, განაცხადებს: ბოლშევიკები ყოველად საბეგო ხალხი, დამფუძნებელი კრება გარკვეულად იმედი და ბურჟუაზი. თუ ეს ასეა, მათ ძალიან უნდა შეეფერებოდნენ დემოკრატული რეპუბლიკის და მათთან ურთიერთობა აუტორიტარული, განაცხადებს ოსმალეთის დღევანდლებსა. ევროპაც სწორედ ასე მოქცეულა. მას სწამს მხოლოდ ერთი დემოკრატული: რეალური ძალა და რეალური ინტერესები. არც ერთი და არც მეორე დემოკრატული საქართველოს მხოლოდ არ არის!

ჩვენ ვხედავთ და ვაძლევთ. ამასთანავე უნდა იყოს ადამიანი, რომ ვერ გავერყევს ჟორდანი-რამი-შვილის განცხადებაში.

გაქცევა მათ პოლიტიკას. მაგრამ მიუხედავად ამისა, ვეკრილობით რა მდგომარეობის ობიექტური ანალიზს და უშუალო დაკვირვებას, ჩვენ ვამბობთ: საქართველოს ბედ-დაჯიქურად საქართველოთმევე წყდება ეს უნდა გაავლით და აქედან შესაღებობის დასწრად ვაკეთით ყველამ, ვისაც საქართველო უყვარს და მისი მომავალი სწამს.

2. სამპოთა ხელისუფლების უღრესი თავისებურებით გასო **ლეგალურად ცხოვრება და არალეგალურად მუშაობა**, რომელსაც თვითმპყრობლების დროს ჩვენ ხშირად მივბარებოდით, დღეს შეუძლებელია.

3. არალეგალურად ცხოვრება და არალეგალურად მუშაობა შეუძლია მხოლოდ მეტად მცირე უმნიშვნელო ჯგუფის ისიც მანად, სანამ ხელისუფლება სეროიზულად არ მოხსრეტებს ამ ჯგუფის ლეგიდაციას. დიდი კონსპირატორები იყვენ ნ. ხომერეთი, ნ. ჩხიკავიძე, ჯუღელი, ხ. დედაბანი, კ. სულავაძეები, მაგრამ ხელისუფლებამ ისინი ყველანი შეიპყრო. ემიგრაციაში არ იცის, რომ იმათათვის, ვისაც ის თავისიანებათ სთვლის, სამ კაცში ორი კომუნისტების მოხმრება... ასეთ პირობებში აჯანყებას ვლამბრაჩე განა სიყვარ არ არის? ის მიჯნა, რომელიც ჩვენსა და თვითმპყრობლების შორის იყო, დღეს არ არსებობს, გვი მოხალა. ამიტომაც სხება ყველა ის სუპერჩიები, რომელთა მოწამებით ჩვენ არა ერთხელ ვიყავით: ვაკე-ვიგორიანად სავანებოთ ჩამოხდის, რომ არალეგალური მუშაობა გააიპოვოს, ხოლო ჩამოღწევი კვირის შემდეგ კი დამატებითად საწრაფადსტო კონკრეტულ ღებდა და ეტბრეთის სწორედ იმათ. ვინც ის აქ გამოვაზენია. ასეთი მოვლენის ასახა შეიძლება მხოლოდ ის უღრესი თავისებურებით, რომელიც სამპოთა ხელისუფლების ასახაობისაა.

4. რუსეთის ინტელიგენცია - იძულებული საბოტაჟის გზას დაიდა, რამაც ორივე მხარეს უდიდესი ზიანი მიაკყიბა: მცოდნე ხალხის განსვადგამაძ ნახალხი მუყარუნოზის და (მოდის უფრო ხელი შეუწყო, ამატატში მოეკლათა მტლობე, კაიორისტტრება ვლენებნა. ამ ბრძოლაში ბევრი მეტად საქაიო ხალხი განიად ბოლოა. — ინტელიგენციაში ვერ შესძლიო ხენ ბოლომდე გაეტარებია, საბჭოთა ხელისუფლების წინაშე მან ქედი მოიხარა. მხოლოდ დიდი მხურვალის შემდეგ, ეს მოხდა ინტელი, რომ ასეთი პოლიტიკა ნაკარნახევი იყო არა გონებით, არამედ გარბონიო!

გასაბჭოებრის პირველი დღეებიდანვე ქართველმა ინტელიგენციამ დაგმო სამბოტაჟი. ამას სადგენად დღეა ორი ჯგუფი: 1) რუსეთის მფალიტო და 2) ჩვენი ინტელიგენციაოს მდგომარეობა. ჩვენს ღარბისა და ნიციფირად უსტეგობროს ინტელიგენციას არ შესძლია სამბოტაჟი ეწარმატა; ამიტომაც უაზური მან იგი.

ამ ეტევი წლის განმავლობაში მე არ მინახავს ქართველი, რომელიც სამბოტაჟის მომხრე ყოფილიყო: მთარამ ნაყურხაროდ აქედან ბეჭის არ გაბო. ყუფეს შესაფერისო ლო-ლიტურის დასწრად. სამბოტაჟის უარყოფა ნიშნავს სამპოთა ხელისუფლებასთან თანამშრომლობას.

5. სამპოთა ხელისუფლებების არის დიქტატორული ხელისუფლება, ე. ი. თავის მტკიცების მართის ის უღრმობელია, ის არ დიხვებს არაფრის წინაშე, რომ მტერი დატქმას და განაფეტროს. ვინდათ თუ არ ვერდი-ეს ასეა. მასთანადამე, მასთან ჩხირკედელაობას თავი უნდა დანებებოთ.

სამპოთა ხელისუფლება მათთან მისულ მოქალაქეებს ეტყობას: სამპოთა ხელისუფლებას როგორ უყურებო, ე. ი. მტერი ხარ თუ მოყვარეო. თუ მტერი ხარ, ის ვასატანს, თ მოქცემს, შენ ამქვეყნად არ გეცხოვრება, ხოლო თუ მოყვარე ხარ, თუ თანამშრომლობა გულწრფელად გსურს, შენ გაქვლება საშუალება შენი ნიჭი და უნარი გამოიჩინო და მშრომელ ხალხს სინდისის ქვეშ ემსახურო.

ახლა შეგიძინება: რა ბზრო აქვს უნიჰოდ დაწერილი ანტიბოლშევიკური პროკლამაციები და გახტებით წივიციონო და ამისათვის წლები ციხეში დაატარებო! ბოლშევიკების ვინება ჩვენ ათი წელწლია ვცვისის, მაგრამ აქედან არავინ გამოდის. ბოლშევიკები ასეთებია, ისეთებია—ეს ჩვენ რას გვიშველის? თქვენ გვიჩვენებთ გამოსავალი, მოყ-

ველით დღეებითი პასუხი ამასზე, თუ რა უნდა ქანას საქარ. თველიშო? გამოსავალი ამ მხოლოდ ორი შეიძლება იყოს: ან თანამშრომლობა ან ბრძოლა.

6. ბრძოლა ბრძოლათვის არ სწარმოებს. ბრძოლა სწარმოებს რამე დღეებითი შედეგებისთვის. ნ. ვორკინაძის ხშირად იმერუბება: კარგი პოლიტიკა ის არის, რომელიც კარგ შედეგებს იძლევაო. რა შედეგე მისაც ბრძოლაში იმათ, ვინც მას რუსეთში ათი წელიწადი აწარმოებდა? არავითარი დაღებიო! რა შედეგი მოგვარე ეტესი წლის განმავლობაში იმ ბრძოლაში, რომლისაც წოდებით ჯგუფები ჩვენში აწარმოებდენ? დაღებითი არაფერი, ხოლო ფარცოდები ე მრავალი!

7. უღრესი შეტყობა ამის ის ზერეული და შალონური შედეგობა, რომელიც აშთაბას: თვითმპყრობლებასა და სამპოთა ხელისუფლებას შორის არავითარი განსხვავება არ არის. ვინ ჩამოართვა მემამულეებს მამულიო, ბოლშევიკებმა. ვინ ჩამოართვა კაპიტალისტებს დანარჩენაქარხნები? ბოლშევიკებმა. ვის ისინებთ წვეკლას კრულეები მთელი ქვეყნის რეჟიმში? ბოლშევიკებმა. ვინ არის საბჭოთა ხელისუფლების სათავეში თავის მდგომარეობითა და წარსულით? — ის ამხანაგები, რომლებიც ჩვენიან ერთად იბრძოდენ ათელი წლები განამავლობაში თვითმპყრობელობასა და ბურჟუაზიის წინააღმდეგ... ესენი არიან ამ მეუშვი და გლეხები ან ის ინტელიგენტი, რომლებიც ჩვენი წრედას გამოვიდენ. მასთანადამე, თქმა იმის, რომ ძველი თვითმპყრობელი მთავრობა და დღევანდელი სამპოთა მთავრობა ერთია და იგივეა—ყოველი შეუძლებელია.

მე კიდევ მტყობას, რომ ადამიანმა სინდისი წაიხდინოს და ისეთი ტყუილი სიტყვის, რომელიც რამეში მოხადდება, მაგრამ სულაც ისეთი ტყუილი, რომელიც შეინთვის საბედისწერაა — არ მტყობას!

8. ბოლშევიკების შესახებ კაცმა ვეღვფერო შეიძლება სიტყვას, მაგრამ ვერავინ იტყვის იმის, რომ ბოლშევიკები ბურჟუაზიისა და ფეოდალების ინტერესებს იცავდა. ეს ეს ციტაბა თქვენის აზრით? ამ ფეტკოთ თქვენ, როგორც სოციალისტი, უკვე განიარაღებულთ ხართ, იდეოლოგიურად თქვენ, თუ სოციალისტზე მთლად ხელი არ ავლიათ, არა ხართ თავისუფალი. სულ სხვაა არა სოციალისტის მდგომარეობა. ის იდეოლოგიურად თავისუფალია. მისთვის ყველა სოციალისტები ერთ ხეზეა ჩანსახარობა. ცხადია, ესოციალოგიურად ის მღლიანია; რაც ბრძოლისათვის აუტელიგებელი არის.

9. როცა ჩვენ თვითმპყრობელობას ვებრძობით, ჩვენ ღარწმუნებულა ვიყავით, რომ რაც არ უნდა მომხდარიყო, იმაზე უარის, რაც იყო. არ მოხდებოდა. დღეს ეს რწმენა ემუდრებელია გეგმოდეს, ვინადმე ბოლშევიკები არ დამარცხდნენ გაბატონებდა ისეთი რეჟიმია, რომლის წარმოდგენაც კი დღეს ჩვენთვის შეუძლია. ეს გლეგე უნდა გაეთვალაწმინათ, რადანაც მასში ევლია და იწება „თითხივებ კენარის“, რომ ბოლშევიკები დამარცხდენ და მათ შემდეგ რეჟიმია გამოედეს — ისტორია სამგლავნო შეჩვენებე ის სოციალისტებს, რომლებიც ბოლშევიკებს ებრძოდენ. თქვენ რას იტყვით, რომ არავინ და ენგელსი ძარხოს კომუნის წინააღმდეგ ტიტრება და გაროვეს გვირ? დღი ამოფდომოდენ? ისინი საზოხდარი იქნებოდენ, მათ ვერაფერი გამოაღებობდა!

10. როცა ჩვენ თვითმპყრობელობას ვებრძობით, ღარწმუნებულა ვიყავით, რომ თუ ამ ბრძოლაში ჩვენ დავიზოცებოდა, მომავალი თაობა ამ ბრძოლას უტეველად განაგრძობდა და კიდევაც დაავირკენებდა. დღეს ეს რწმენა ჩვენ არა გვაქვს. თუ მამა ბოლშევიკებს ებრძვის, შვილი პირინერია ან კომსომოლიტია. ასეთ პირობებში თქმა იმის, რომ მომავალი თაობა ბოლშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლას განაგრძობსო — მეტად პრობლემეტიურია, არამც თუ მომავალი თაობა, ჩვენ ისიც არ ვიცით, თუ რას ირნას ხვალ ის ძველი თაობა; რომელიც დღეს ბოლშევიკებს ებრძვის, თუ სადინკოვი სამპოთა ხელისუფლებას შე-

ურცდა, სად არის გარანტია, რომ ასევე არ მოიქცევა თუნ დაც იგივე ნ. რამიშვილი?

11. საბჭოთა ხელისუფლება სცემს უპირველ წინს, გა- ზეისა და უტრინალს, სადაც ყწევა უღლებს პროპაგანდა- ეგვიტაციას სოციალიზმის სასარგებლოდ და მონობისა და ექსპლოატაციის წინააღმდეგ. ვისი საქმეა ეს თუ არა ჩვენი?

12. საბჭოთა ხელისუფლება ემხრობა განმთავისუფ- ლებულ მოძრაობას მთელს მსოფლიოში, რაც არსებითად მისაღებად ყოველი რელიგიური სოციალისტისათვის.

13. საბჭოთა ხელისუფლება განსაზღვრავს ებრძვის მსოფლიო რევოცია. რატომ? სწორედ იმიტომ, რომ საბ- ჭოთა ხელისუფლება არ ინდობს ბურჟუაზიული საკეთ- რებისა და ექსპლოატაციის პრინციპებს.

14. მიუხედავად იმისა, რომ სოციალისტური აღმშე-

ნებლობა ახალი საქმეა და, მაშასადამე, აქ შეცდომები ბუ- ცილებელია, მიუხედავად იმისა, რომ საბჭოთა ხელისუფ- ლებას ყავს უპირველი პეტენა—ჩვენში ბევრი არ ეთვლება ისეთი, რაც ჩვენში ბევრის ისტორიაში საშვილოდ იქნებოდა.

აი მოვლენათა მთელი რიგი, რომელიც ხელს უწყობს ჩვენში სხვადასხვა წრეების იდეურ გარდატეხას. ემიგრა- ცია კი მარტოვედ შეჯილვისა. ყველა მოყიდლებით, აცხა- დებს, პითის, შორისა და გათავად, მაგრამ ესთქათ, მო- ყიდეს, ერთი, რომ ათი, ოცი. ყველა მოყიდეს მიძილდეს? ესთქათი, რომ ესეც შესაძლებელია, ესთქათ მოყიდეს ყველა და წმიდანები დარჩეს მხოლოდ ლეველის მონს- ტერში. თუ ეს ასეა, განა არის ისეთი ერისა და ქვეყნისა- თვის ბრძოლა და თვალდადება, სადაც ყველა მოყიდულია? **ლექსი შენგვლიათა.**

ჩინეთის რევოლუციის და კართული მენშევიკები

ჩინეთში სწრაზობებს ტიტანური ბრძოლა. საუკუ- ნოვით დამარტვლი ერთი მონობის ბორკილი ამსხვრეტს. ის მობინად ამხედრებულა გარდაცემ შემოსულ და გა- ბატონებულ იმპერიალისტების წინააღმდეგ. ვალდაცებუ- ლა ჩინელი მუშა და გლეხი მთელი თავისი ენერჯით განსაკუთრებულ როლიც გავრემ. ისე შინაური თავის ბრტეხის დასაწინააღმდეგ, მდგომარეობა მეტად რთული და სერიოზუ- ლია. ჩრდილოეთი ჩან-მო-ლონის მეთაურობით და იმპე- რიალისტების დამარტვით ებრძვის ჩან-კაი-შის და ფი- ჟი-სიანის და ამით ამავრებს იმპერიალისტებს და ასუ- ტრებს გრაუნდულ-განმთავისუფლებელ მოძრაობას. ამ ორ უკანასკნელ ნიშანში ამოთვლილი არა მარტო ჩან-მო- ლონი, არამედ რევოლიუციონერი უხანცი; მის დალატო- ბენს, მის მომხრე მუშებს და გლეხებს ასობით ხგვრეა და აწესტენს. უხანის მთელი ძალა კი მმართველია მია- ლატე გენერლების და შინაურ და გარეშე ბურჟუაზიის წინააღმდეგ ჩან-კაი-ში და ფი-ჟიანის სულის კეთებაა განსაკუთრებული ჩინეთი ვადაცენი ჩინეთის იმპერა- ტორის. შინაარსი და მშინაი უხანის ბრძოლისა:—თავ- სუფალი ჩინეთი თავისუფალ ჩინელ მუშა და გლეხს.

შსკარა, რომ ჩან-მო-ლონის გამარჯვება ეს არის თვადამარტვლად მსოფლიო იმპერიალისტების და მეტე ჩინელ დედალების გამარჯვება, გამარჯვება ჩან-კაი- შისა და ფი-ჟი-სიანის გამარჯვებაა შინაური ბურჟუა- ზიის; უხანის გამარჯვება კი ნიშნავს ჩინეთის პროლეტა- რატის დამტკტურას. ესნადია, რომ ჩინეთის მოძრაობა ამ უკანასკნელ ხანებში ყალიბდება და თუ ვერ-გარტობით ესნადებით არ არის ჩამოყალიბებული, კი აუტოტმულად უშვა ჩამოყალიბდეს. ამს საგრძობია ნიშნები უკვე არის, ორ ძალთა, ბურჟუაზიული კონტრ-რევოლიუციის და რევოლუციის ტილოში.

ადვილად შეიძლება რომ ჩან-მო-ლონი მთელ შეუ- რადეს ჩან-კაი-შის და ფი-ჟი-სიანის; მისოლმედია, რომ ეს გენერლები შეუიჯდენ ყველა სახელმწიფოს იმპერიალისტებს და ამ უკანასკნელთა მიმართ ბევრი რამ დააშონ. მაგრამ შეჩივება მაიუ მუშებთან და გლეხებთან შეუძლებელია. რომელიმე ერის გაბატონებულ კლასი ვადაცენ თობს თავის უფლებებს სხვა გარეშე ერის ასე- ბოუე კლასის სასარგებლოთ, მაგრამ არავითარ შემთხვე- ვაში თავის ნებით ის არავინ არ უთმობს თავისეულ ერის უფლებას აურელ კლასს. უბრალოდღეს ბურჟუაზია არა- ფერ არ დაუთმობს მუშას და გლეხს და გამონაკლისს მქვანდ არც ჩინეთის ბურჟუაზია შეადგენს. ასეთია კანო- ნი კლასის ბრძოლის და ამ კანონის ჩინეთის რევოლიუ- ცია ენორჩილება.

საკვირველი არ არის, რომ მთელი მსოფლიოს უუ- რადლება მიუგრობილია ჩინეთისაკენ. ჩინეთის რევოლიუ- ცია განვითარებით გამოწვეული ინტერესს სხვადასხვა სახელმწიფოსს, სხვადასხვა ერში და საზოგადოებათა სხვა- დასხვა კლასში.

ინგლისის მეთაურობით ყველა ქვეყნის იმპერიალის- ტური სახელმწიფოები ყოველგვარ ზომებს დებულობდენ და ატლაც უღებუდენ. რომ ჩინეთის ხალხის ბრძოლა მსი სრული დამარტვებით დამთავრდეს. თუ რატომ არის ასეთი მსწრაზება იმპერიალისტური სახელმწიფოებში და განსაკუთრებით ინგლისში, ეს ადვილ დასასწავლია: დამო- ნებულობა, უფლება აურილი 450 მილიონიანი ჩინეთი დაუ- ესტეხელ ბაზას წარმოადგენს ექსპლოატაციისათვის. თა- ვსუფლიო დივირანსილი ჩინეთი და მის მეზობლად სპას მობოინანის ინდოეთის შარები კი არა სასიხარულო პერსპექტივას იძლევა ინგლისის ბატონობისათვის ინდო- ეთში. დამონებულნი კოლონიად ქმნილი ერები სიმპატე- ბიას შესტყურაან ჩინეთის განმთავისუფლებელ მოძრაო- ბას, როგორც სიმპატიო შესტყურაან ამას ყველა ქვეყნის მუშა და გლეხი. მე არავინებს ვადაარაკობ, რომ რევოლუ- ციონური ჩინეთი და მის გვერდით საბჭოთა რუსეთი და ამაშობს ინდოეთი იმდენად მისაღება მაკონალი და გენდერსინისათვის, რამდენად ეს მსაღება ჩემბერლენ- ხიცსსადეს.

გვადაცენი სახელმწიფო. რომელსაც გულწრფე- ლად სურს, რომ ჩინეთის რევოლიუცია მივიდეს თავის დამოუკიდ დასკვნამდე, სახელმწიფო, რომელიც დაინტე- რესუებულია, რომ ჩინეთის განმთავისუფლებული მოძ- რაობა არა დაამთავრდეს მარტო ჩან-კაი-შის და ფი-ჟი- სიანის, არამედ ჩინეთის მუშათა და გლეხთა გამარჯვე- ბათი,—არის საბჭოთა რუსეთი. მუშურ-ალბურ სახელ- მწიფოს აგებულს მუშათა და გლეხთა ინტერესების დაუ- ცხტე, არ შეუძლია,—თუ თავის თავს არ უღლატა,— აი უწილდეს მუშათა და გლეხთა გამარჯვება. რომელ სახელმწიფოსაც არ ეკუთვნოდენ ეს უკანასკნელი.

მაგრამ გამარჯვება ჩინეთის რევოლიუციის ეს ხომ სასტკი კი დამარტვება თვადამარტვლად ინგლისის და შესტეც მთელი რიგი კაპიტალისტურ სახელმწიფოებისა? გამარჯვება ჩინეთის მუშა და გლეხთა და 450 მილიონიანი ხალხში პროლეტარიატის დაქტატურის დამყარება ემ- თომ უდრდეს გამარჯვებას მსოფლიო რევოლიუციის, ჩონგლესტ სათავიულო უღვას საბჭოთა რუსეთი.

ჩინეთის რევოლიუციის ასეთი მოსალოდნელ დამ- თავებამ ბოლო მთელი ინგლისის მათიმინება; ამან ვადაცემგვითა მას საბჭოთა რუსეთისაღმისი სნაბოტეში, რომელიც არა საკადრისად ითვლება ბურჟუაზიულ ქვეყ- წენის ტრანშენითან დამოკიდებულბაში. მაგრამ რ არის ეს საკერი, რომ ასეთ პირობებში ინგლისმა მიმართოს განა ზომებს, როგორც არის ჩინეთში და ინგლისში რუ- სეთა წარმომადგენლებზე თავდასხმა და დამლობატორი და სხვა დამთავრებულნი გაწყვეტა? ბურჟუაზიული სრ- ნობა ამაზე ურავსებებს იკავრებენ, თუ პირობება ხელი შეუწყობს. მას აქ საერთაშორისო ვითა ვერ შეატრებს. სო-

ცილიტური რუსეთის სრულუღლებიან წარმომადგენლებს: ვიროვიკისა და ვიოკვის ვერაგულად კლავენ. პირველის მველურ ამართლებენ, ხოლო მეორესას თუმცა სსსრ-ში ვერ ამართლებენ, მაგრამ ციხის კარმდე მანც აცილებენ, მაშინ, როცა სამოქალაქო ომის დროს, შეიკვევით მიკოლუ რამდენიმე ევროპიელ და აქროველ მოქალაქესათვის ხატვის ანადურებენ. ათასობით მცხოვრებლებს კლავენ. უნიფერ ნოტებს გავნიან; რუსეთის სამოქალაქო ომის სიმკაცრეს თავის ინტერგებობად კონტრ-რევოლუციონერებისათვის დახმარების გაწეით აძლიერებენ, ჩინეთის რევოლუციის განვითარებას თეორეტიკულიად დახმარებთ ასუსტებენ და ეს კი ყოველსფერო მისაღებია. მაგრამ სოციალისტური რუსეთის მუშების დახმარება გაცივლულ ინგლისს მუშებისადმი, სოც. რუსეთის სიმპატია ჩინეთის განმთავისუფლებელ მოძრაობისადმი კი არ არის მისაღები, ეს არის საშაბი დაბლომატური კავშირის გაწყვეტისა.

ასეთია ლიოპა ბურჟუაზიისა, ასეთია მათი სინოდისა. ბურჟუაზიულ სახელმწიფოთა ერთმანეთთან დამოკიდებულების ნორმები დიდი ხანია დაწყრალია, მაგრამ არავითარი წრისა, თუ რაინარი უნდა იყოს დამოკიდებულება ბურჟუაზიის პროლეტარიატთან გერმ. და ინგეროლია გარდა ერთისა: უბოლო ექსპლუატატორ უმშის დაწყრებისა. რომელიც უმერებული უნდა იქნეს მოზოლ და პროლეტარიატის სასტიკი ბრძოლი. ამ ორი ძალის უმერებება შეუძლებელია. ბურჟუაზიული წესწყობისა ვერ ურეიდება სოციალისტურს, ბრძოლა მათ შორის აუცილებელია, ცდა მშვიდობიანობის დამყარებისა მათ შორის წმინდა წყლის უტოპიაა.

და ჩვენ ვხედავთ, რომ სოციალისტური რუსეთის და ბურჟუაზიულ ინგლისს შორის დაწყრული ბრძოლა დღეს ჩვენ ვეცდებით მთელი თავისი ავცილებლობით და ცინიკური სიმშველით. იმპერიალისტური ინგლისი კავშირს სწყვეტს სოც. რუსეთთან.

რას ნიშნავს ეს?

კვშიარტებას მოკლებული იქნება, თუ ვინმე იტყვის, რომ ეს არის ჩვეულებრივი კაპიტრის გაწყვეტა ორ ახელმწიფოთა შორის. სრულად არა.

რამდენად რუსეთი არის სამქოთა აოცილისტური სახელმწიფო, სახელმწიფო მუშათა და გლეხთა, რამდენად ის არის ინტერესის დამცველი არა მარტო რუსეთის, არამედ მთელი ქვეყნის პროლეტარიატის და რუსეთის რევოლუციუა წინამორბედი მსოფლიო სოციალისტური რევოლუციისა, ხოლო რამდენად ინგლისი არის ბურჟუაზულ სახელმწიფოთა წარმომადგენელი, კაპიტალის ინტერესს მდებარი დამცველი და მტერი ყოველგარ რევოლუციისა,— ეს არის კავშირის გაწყვეტა პროლეტარიატს ბურჟუაზიასთან, დიპირისპირება რევოლუციის კონტრ - რევოლუციასთან.

მსოფლიო კონტრ - რევოლუციუა ომს უქნადებს კველა ქვეყნის პროლეტარიატს, ამის ურყოფა შეუძლია მხოლოდ მას, ვინც მოკლებულია ყოველგარ უნაწ. მდგომარეობის სწორად შეფასებისა და ან ბურჟუაზიის ინტერესები ენიაობა იგი თავის საკუთარ ინტერესად გაიხანდა.

(მათია, რომ ის ვინც ამ გამოქვეყნულ მდგომარეობით სარგებლობს და მხარს უჭერს ინგლისს, მტერი არა მარტო რუსეთის, არამედ მთელი ქვეყნის პროლეტარიატისა, ის კონტრ - რევოლუციონერია.

როდესაც ასე შევივად სდვას საკითხი არა მარტო რუსეთის, არამედ მთელი ქვეყნის პროლეტარიატისათვის, როდესაც რაზნება კონტრ - რევოლუციუა და მზადდება რევოლუციის ციხე - სიმპარტე იერსის მისაძანად, როდესაც საჭიროა მთელი ძალთა მოზილიზაცია და აუცილებელი ნერვების დაძაბვა, ამ დროს პაროზში ამოკლავთელი საქართველოს ეგრეტარია გვერდში მშობლიურა მსოფლიო კონტრ - რევოლუციის და უციდის მარჯვე დროს, რომ რუსეთის და საქართველოს მუშათა და გლეხთა ზურგში ჩაწყეს ლახარი.

ვორდნია - რამიშვილის მიერ იგზავნებიან შერკოკები საქართველოში! სრანს უზრადებენ ქართველ ერს მეორე ავგისტის მით უფრო მწარე და საშიშროს, რომ საშინელია დილატო პროლეტარიატის წინაშე, მზადდება იმ დროს როცა მთელი მსოფლიო იმპერიალიზმს ირახნება პროლეტარატს წინააღმდეგ.

მა არის ეს, თუ არ წარმოუდგენელი ლალატი ქართველ მუშა და გლეხის მიმართ?

რა არის ეს, თუ არ ცდა ვაჯოჯიზითურ ცეცხლის დახმარების საქართველოში?

კონტრ - რევოლუციისათან ბრძოლაში სისხლიდან დაცული ქართველი და რუსი მუშა და გლეხი, გამარჯვებულად, შაბიზითიუ მსოფლიო კონტრ - რევოლუციუა, სადაც მოსრანს ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე ჩემბოლოვ და ხიკები და ამათ ვერდით რომის პაპის და კენტებერიის ედისკოპოსის მიერ ნაკურთხა მუხანათურა მსლით ხელში ვორდნია-რამიშვილი გვაზავებს—ამაზე უფრო საშიზარი სურათის წარმოდგენა შეუძლებელია. სწოებრე ტეკილეზს გზობან, როცა ეს მოზალატრია გვერდით წარმოადგენს მტოვან ნოე ვორდნიას, მაგრამ სინამდვილე უღმბოვლია.

ყოველმსოფლიო წარმოდგენა შეიძლება, მაგრამ ვინ წარმოიდგინდა იმას, რომ ქართველი სოციალისტები ოდესმე შეეწყობდნენ და ამათი მოზიზარება და ფისკოპოზებით თუ ვინღ თავის ქვეყნის „გათავისუფლების“ მიზნით.

ვინ ძვექრებდა, რომ სუსტი, სულითამბრძავ ნაციონალი - დემოკრატია პარტიის მოზიზარებას სოციალისტები ხელ შეუწყობდნენ და ამათი მოზიზარება თავის მკრთალი არსებობისას სრულიად დაკარგავდნენ?

წარმოდგენა ვის შეველო, რომ თავის რწმენის, თავის სინთისს გაუცდილი ვეცდებოდნენ თავისეოდ ქვეყნის მოჩვენებითი თავისუფლების მოპოვებას! ვე ვიბმბო „მოჩვენებითი“, ამიტომ რომ სდ ნახულა შევი რეაქციუა, რაამესაც მოქრტანის მუშებისათვის თავისუფლება და ბუადნიერება? სად გაგონილა ბურჟუაზია, რომელსაც ენაცვლიერობის სად ინტერესი მუშათა ინტერესისათვის? ქართველ მუშან უალალატის თავის მოძმეს იმისათვის, რომ რუსეთის ტახტზე წამოასკურის რომელიმე პიროვნება რომანოვისების ვეკრეტლობის, ან ქართველ გლეხის ლახარს ჩაწყეს თავისეოდ მოძმეს იმისათვის, რომ თუერთინ დაკარგოს და მემამულეებს მიწა დაუბრუნოს?

რა საშიშროა ულოლიკობა! გაიხსენეთ მოქალაქენო: როდის ჩაუღღნია ქართველ ერს ასეთი დღალატი?

ასეუ ქართველ ერს არ უღალატნია თვითმწყობილობისათვის, თუცა იყო ცდები ამის შესახებ ომის დროს, — თუცა ეს კოვად ოციო თუცა რომ წინააღმდეგ იყავით ასეთი ცდების, — ვინადა. რაში ეს ლალატი მან ასლა ჩაღღინოს?

ნუ თუ თუცა ვაგონათ, რომ სოციალისტური საქართველო ჩვენი იმას, რაც არ ჩაუღღნია დამონებულ, უღვება უტრად საქართველოს?

უტვერ დავეწყწინათ, თუ ვინ არის ქართველი მუშა?

ნუ თუ ეს მაინც დაგავიწყდათ, რომ ქართველ მუშას არსოლეს არაფერი საერთო არა ჰქონია გვაზავებში? ვაი მსენეთ, როდის იყო, რომ ქართველი სოციალისტები უმკრებობდა რომის პაპს და ან კენტებერიის ებისკოპოსს მათგან მოწყობების თხოულობა და ლოცვა - კუთხებებს დებულობდა?

თუკვენს გულმავიწყობამ დააკარგვია ქართველ სოციალისტებს თავისი გზა, თუკვენს უკრინობამ შეჯავგუწო სოციალისტებთან ერთად ბერი, დიაკონი, მღვდელი, სვეტელატი და სხვა ნაძირალები. თავი იოიანა სოციალისტებში: მღვდლურება, ვაქურლობა ფსიკოპათია, ის დამწერილანად, სულიერად გათახსრად, ეს თუკვენ არ გვაბატრეყენთ. ის, რაც თუკვენ ვამბობდით, კომუნისტებმა თავის დაღალავი ინერჯით გამოასწორეს: მათ ამშობრებულა

ქაიზერიდან ამოიკიანეს ისინი, ვისაც ამოყვანა კო შვი-
ლი:— და და ამაზგურად გვერდში ამოიკიანეს.

დიდი მადლობა მათ!

თქვენ გინდათ ახლა ქართველი მუშა, გლეხი და ის-
ტრლივეტი კონტრ - რევოლუციის წუმუშე გადასრო-
ლო? მიწმუნეთ, რომ სცდებით.

არც ერთი მუშა, არც ერთი გლეხი, არც ერთი პარტი-

ისანი ინტელიგენტი თქვენ რ გაგვებობთ, ის ვეგრძნო
ულგას დღეს, ხელოსნულებსა და თუ გვირდა ის დაუმ-
ტყაცებს თავის ერთგულებას რევოლუციას.

ქართველ მუშა, გლეხს და ინტელიგენტს არა აქვთ
არაფერი საერთო მსოფლიო კონტრ - რევოლუციასთან.
— ა. ფისიაია.

გამცემლობას ვანაზგროგონ

„ახალი გზის“ მე-26 ნომერი ჩვენ დაეცინათ, თუ
როგორ ადივლად პოულობს ბურჟუაზიული სასამართლო
საბაბს მუშათა კლასის მტრების გასამართლებლად, რო-
დესაც ეს უკანსენლონი აშკარა მკვლელობის გამო მო-
ხედვითი საბრალდებელი სკამზე დასახელებულ წერი-
ლში ჩვენ ვასახელებდით ამის ორ მაგალითს; მაგრამ
მას შემდეგ სულ ცოტა დრომ განვილი და ჩვენ მოწა-
მენს გავხდით ბურჟუაზიული სასამართლის კიდევ უფ-
როს ადამიანთაგანს საქციელსა.

ამას წინადა ავსტრიის ფაშისებრად სრულიად უღანა-
შულოდ მოკლეს ორი მუშა, სასამართლომ კი მკვლელები
სასებითი გაამართლა.

ამ გარემოებამ იმდენად ააშოთა ენის მუშათა კლას-
ის, რომ მათ, სოციალ-დემოკრატის პარტიკეპირების
ლიდერების დაუკითხავად; მათკენ ფაბრიკა-ქარხნები
და გამოაცხადეს საყოველთაო გვიცევა.

მოძრაობამ იმდენად ფართო ხასიათი მიიღო, რომ
გათუქავა მოწაწილობას ღიბდა დასამთ ათასი მუშა,
ენის მუშების გაფიცვის გამოემართა აგრეთვე ავსტრი-
ის დანარჩენ ქალაქების მუშებზე, ბურჟუაზიული სასამარ-
თლის ცინიკური მოქმედებით აღივსებულმა მუშებმა
ცუცხელ წაუციდეს სასამართლოს შენობას და დაარ-
ბიეს პოლიციის სასამართლოს შენობებზე.

ერთი სიტყვით, ამ მოძრაობამ მდინად გრანობიერ-
ის ხასიათი მიიღო, რომ მოსალოდნელი იყო ზეიპელის
რეაქციონური მთავრობის დახმობა და მის ადვოკატს მუ-
შათა მთავრობის გამოცხადება.

მაგრამ სოციალ-დემოკრატია არა არის მაქსისია, თუ
ასეთ ხელსაწყო პირობებში მთავრობის არ ჩასვლა ზურგ-
ში მუშათა მოძრაობას და არ ისინის ბურჟუაზიას განა-
დებურებისაგან.

ის ასეც მოიქცა, სოციალ-დემოკრატულმა შეიარა-
ღებულმა რაზმებმა ქუჩაში გამოსულ მუშებს ტყვიები
დაუშინეს.

ამავე დროს ავსტრიის სოციალ-დემოკრატია, რო-
გორც ყველაზე უფრო მოქმედი პოლიტიკური მატარებელი,
ვიითმ მიეხსოო მუშათა მოძრაობას და საყოველთაო
გაფიცვის გამოცხადებას მხარი დაუჭირა. ამით მას სურ-
და მოძრაობის ხელმძღვანელობა ხელში აეღო და სამო-
ქალაქო ომი თავიდან აეცილებოდა.

ენის ამებმა შესაფერის გამოხატულება ჰპოვა რეაქ-
ციონერ ქვეყნებში. დაისვა საკითხი უმეტრობისა და იტა-
ლიის ჯარების ინტერვენციის შესახებ; აწესრიგის აღსა-
დგენად.

Ad

მაგრამ, ავსტრიის ბურჟუაზიის საბედნიეროდ, ეს
საჭირო აღარ დარჩა; ვინაიდან მუშეებიცხად ერთხელ კი-
დედ შესულმა ბურჟუაზიის საქმის გაცემაზე და ენის მუ-
შების ბრძოლა საქეთარი ძალების სისხლში ჩააღრმავ-
ეს.

მუშების დამარცხებით გათამამებული ზეიპელის
მთავრობა უსათუოდ ისარებებლბს ამ გარემოებით და
თავის ქვეყანაში გააძლიერებს რეპრესიული ზომების მი-
ღებას, რაც უქვეყლია, პირველ ყოვლისა; თავს დაატყ-
დება ავსტრიის კომუნისტურ პარტიას, მაგრამ რაც არ
უნდა მოხდეს, ერთი ფრიალ სასარგებლო საქმე მაინც
გავიდა და გამოსცდებით.

ცნობილია, რომ ავსტრიის სოციალ-დემოკრატია
ჯერ კიდევ დიდი ნდობით სარგებლობდა მუშებში. ამის
მიზეზი კი ვასაღვი მისი „ემპირიკუნებობა“ ამ პარტიის
ლიდერი ოტტო ბაუერი, ამას წინად წარმოთქმულ სიტყ-

ვაში მოუწოდებდა მუშებს საბჭოთა კავშირის დაკცისა-
თვის იმპერიალისტური თავდასამისაგამ და აგრეთვე მეორე
ინტერნაციონალშიც ავსტრიის სოციალ-დემოკრატია
წინადატენს ბურჟუაზიულ ფრთას. ასეთი ფანდებით ამ
პარტიის ლიდერებმა დიდგნის შეინარჩუნეს მუშების
ნდობა და სწორედ ამიტომაც, რომ ავსტრიის კომუნის-
ტური პარტია როგორც რიცხობრივად, ისე ორგანიზა-
ციულიად ვერ კიდევ სუსტია. ეს არა არ ყოფილა, თა-
მამად შეიძლება ითქვას, რომ ენის მუშების ბრძოლა
გათავადებოდა ზეიპელის მთავრობის ჩამოგდებით და
მას შესცვლიდა მუშათა მთავრობა. სწორედ ამიტომ იყო,
რომ მოძრაობამ ვერ მიიღო ვარკვევით სხვა.

მაგრამ დღეს, როდესაც ამ გამოსვლებამ აშკარად
ჩამოხადეს ნიობი ავსტრიელ მენშევიკებს, როდესაც ამ
მუშებმა დაინახეს, რომ მენშევიკების სიტყვა და საქმე
სრულებითაც არ არის ერთი და იგივე, ისინი საბო-
ლოოდ დარწმუნდებიან, რომ სოციალ-დემოკრატია მო-
წოდებულია ბურჟუაზიის საქმის საკეთებლად და მუშე-
ბის კლასური თეთმუშეების დასახინდებლად.

ეს გარემოება უსათუოდ შეუწყობს ხელს მუშათა
მასების გამეპარტყვისას საქმეს და ამ უკვე ფართო ასპა-
რზე იმზება ავტრიის კომუნისტური პარტიის სამოქმედო
წეულ. მის შემდეგ ის უფრო ფართოდ გავლის საქმიანო-
ბას და მენშევიკების მიერ მოტყვევულ და სასწრაფო
თილბაში ჩავარდნილ მთელს კლასს დარაზმავს კომუ-
ნისტური ინტერნაციონალის წაითი დროშის ქვეშ.

რომ მეორე ინტერნაციონალი და მასში მემკვიდრე
პარტიები საბოლოოდ დაქარგულია რევოლუციონური
საქმიანობისათვის, ეს ერთხელ კიდევ დაკვირვების ვე-
ნის ამებმა და ამ მოძრაობაში სოციალ-დემოკრატის
გამცემლობამ. ეს ვაგაბატონები გაუბრძან სამოქალაქო
ომს, მაგრამ სამაფიროდ სრულიად გულდაშემოვლებლი
ხედვებთან, როდესაც ფაშისტური რაზმები სრულიად უმი-
ზეზით ღერიან მუშების სისხლს.

ევე უნდა ადგინდნო მსოფლიო მენშევიკების მამა-
მთავრის—ქარლ კაუკისი გამოსვლა სამჭოთა კავშირის
წინააღმდეგ.

კავკასიულ „რევოლუციონერების“ შეკითხვის საბა-
სუსხოდ, მას მოთავსა ვერძანის მენშევიკების გაზეთ
ღორეგრტში წერილი. რომელშიც რჩევა-დარჩევებს
აძლევს ის კავკასიულ „რევოლუციონერებს“.

როგორც ვთქვით, მენშევიკების ლიდერებს შორის
კაცუკი ყველაზე უფრო მომხრე ითვლება საბჭოთა ხე-
ლოსნულების შეიარაღებული ბრძოლით დამარცხებისა.

ეს მისი პირობა საქმეა. მაგრამ, როდესაც ის საბჭო-
თა კავშირის ეკონომიურ მდგომარეობის შეფასებას ეტება
და პროლეტარატის დიტატორის იტალიისა და უნგრეთის
ფაშისტს ადარებს. ის კი შეუწყნარებლად დანაშაუ-
ლად უნდა ჩაითვალოს მსოფლიო მენშევიკების დაღა-
ვებას.

„მე დარწმუნებული ვარ, რომ რუსეთი ვერ აღორძინ-
დება ეკონომიურად და რუსი მუშები და გლეხები ვერ
მოწყიდებიან სოციალშინსათვის, თუ არსებული დიტა-
ტორია არ შეიცვალა დემოკრატული რეჟიმით. წინააღ-
მდეგ მრავალი ჩემი პარტიული ამხანაგების დღეების ის-
ტორიაში არსებული დიტატორული რეჟიმის მოსპობა
შეიძლება მხოლოდ შეიარაღებული აჯანყების გზით“.

თი, კაცუკის რეკვებტი, იგი დარწმუნებულია, რომ
პროლეტარატის დიტატორის დროს საბჭოთა კავშირი

ვერ აღორძინდება გეონომიურად და მუშათა კლასიკ ვერ მომწოდებელი სოციალიზმისათვის. მისი აზრით, ამისათვის აუცილებელი საჭიროა პროლეტარიატის დიქტატურის უარყოფა და ძალაუფლების ბურჟუაზიის ხელში გადაცემა.

კავკასიის სიტყვით გამოდის, რომ ათი წლის გმირულ ბრძოლას ტყველი-უბრლოდ ჩაუვლია და სამეც ისევე ზაროდან უნდა დადევნო, ესე იგი ძალაუფლება და ფაბრიკა-ქარხნები გადავსცეთ ბურჟუაზიას, მიუა მემამულეებს.

მაგრამ კავკასი იმამოც არის დარწმუნებული, რომ საბჭოთა კავშირის მუშები და გლეხები ამას თავისი ნებით არ ჩაიღებენ და ამისათვის საჭიროა ბრძოლა, შეიარაღებულ აჯანყებების მოწყობა. ის გადაჭრით გზობს ამ მენშევიკების თვალსაზრის, რომლებიც სიტყვით მაინც არ აბიან მოზრეფ საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ შეიარაღებული აჯანყების.

მაგრამ კავკასიის მცირეოდენი შესწორებები შეაქვს კავკასიის „რევოლუციონერების“ თვალსაზრისში, რომლებიც მომზრე აბიან ეხლავე მოხდეს ასეთი აჯანყებები. საუბრადღებოა ვიცოდეთ: ვის უწოდებს კავკასი კავკასიის „რევოლუციონერებს“? —

ესენი ვახლავთ ქართველი მენშევიკები, აზერბეიჯანის მუსავატელები და სომხის დაშნაკელები. ყველა ამათ სახშიროა საქმეებს კავთა იცნობს ამიერ-კავკასიის მშრო მელი ხალხი და მათი „მოღაერების“ ხელახლო აღნუსხეა საჭიროდ აღარ მიგვაჩნება. ვიტყვით მხოლოდ, რომ ამ „რევოლუციონერებს“ მშრომელმა ხალხმა დიდი ხანია აღუე უწი.

კავკასი უწრვეს ემიგრაციის ილიერებს მოთმინება ეჭიანობს, ნუ დაუკავშირდებიან ინგლისის კონსერვატორულ მთავრობას, რომელიც მათ გამოიყენებს თავისი მიზნების განსახორციელებლად და შემდეგ მიატუტეობს.

ესეც საკმაო ნაბიჯია, რომ წაუწული კავკასიის მიერ. ისიც დარწმუნებულია, რომ კონსერვატორები არ აღდენენ კავკასიის ერთა დამოუკიდებლობას. სამაგიეროდ ის დიდ იმედებს ამყარებს დემოკრატიის მომავალ გალიერებაზე ვრობის ქვეყნებში.

რასაკვირველია, კავკასიელები საკუთრი ძალებით ვერ შესძლებენ დამოუკიდებლობის მოპოვებას, მაგრამ მოკავშირეების მათ უნდა ეძებდენ არა ევროპის რეაქციონერ მთავრობაში, არამედ მხოლოდ დემოკრატიას და პირველ რიგში პროლეტარულ, სოციალისტური დემოკრატიის რიგებში.

ამემაღ ჩვენს თვალწინ უძღურდებიან ძლიერი რეაქციონერი მთავრობები და მტკიცდებიან პროლეტარული დემოკრატია. ხეალ ის შესძლებს სათავეში ჩაუდგეს ინგლისის ძალაუფლებას. ამკარა სოცეე იქნებოდა კავშირის დაქარა ბოლდეუის მთავრობასთან, რომელიც დღეს თუ ხეალ დიდებამა“.

კარგი იქნებოდა კავკასიის დაესახელება თუნდ ერთი ფაქტი კავშირის პროლეტარული დემოკრატიის გალიერების შესახებ.

ჩვენ კი ვედავთ, რომ დემოკრატიის გაძლიერების ნაცდელე ძლიერდება ფაშისში. ის უკანასკნელი ბატონობს დღეს იტალიაში, უნგრეთში; მოლონეთში; ნაწილობრიც საფრანგეთში და თვით გერმანიაში.

რაც შეეხება ინგლისს, იქაც უკვე სჩანს ნიშნები ფაშისმის განვიარებასა. მამს, სადღა დემოკრატიის გაძლიერებამ აღბად კავკასიის ერთადერთ ინგლისის მომავალი საპარლამენტო არჩევნები შეადგენს. ალბათ, იმედი ამქს, მუშათა პარტიის გამარჯვებას.

ეს ასეც რომ მოხდეს, კავკასიის „რევოლუციონერებს“ კიდევ უფრო ხაკლები იქნენ უნდა ქონდეთ გამარჯვებისა, ვინაიდან ინგლისის მუშათა კლასი არავის მისცემს ნებას მისი სახელით სისხლში ჩაიდროს თქთმარის რევოლუტია.

„ევროპის სოციალ-დემოკრატიის წინსვლასთან ერთად ჩვენ ვაშინებთ საბჭოთა რუსიის თანდათან ეკონომიურ რღვევას“. ამბობს კავკასი და აქნად მას გამრყავს დასყევს, რომ იტალიაში, უნგრეთში და საბჭოთა კავშირში ერთ და იმევე დროს იქნება დამხობილი დიქტატურული რეჟიმი.

სწორედ ბრმა უნდა იყოს ადამიანი, რომელიც სერიოზულად დაიწყებს მტკიცებას, რომ დღეს საბჭოთა კავშირი ეკონომიური ნერვის პროცესს განიცდის.

კავკასი იცნობდა მენშევიკურ საქარველობის მდგომარებას, მან ამის შესახებ პატარა წიგნაკიც დასაწერა. ამა გულწრფელად შეადაროს მან მაშინდელი საქართველოს მდგომარეობა დღევანდელს და მაშინ დარწმუნდება, თუ რომდენად ყალბია მისი დღესდღეობა საბჭოთა კავშირის ეკონომიური რღვევის შესახებ. მაგრამ რას იზამთ, ასეთია ბუნება სოციალ-დემოკრატიის ლიდერების და მათ ვერც კავკასი ჩამორჩება. ამით სურთ მათ მუდმივ მოჩილებამში იყოლიონ ევროპის მუშათა კლასი და ამიტომ იწურებიან თფლში, რომ როგორც ევროპის მუშებს საბჭოთა კავშირის ეკონომიური რღვევა დაუტკიცეობს.

ევროპის კომუნისტური პარტიების მოვალეობა თავის დროზე ამილიო სოციალ-დემოკრატიების ასეთი ლათაიები და ვანუმარტონ მუშათა კლას საბჭოთა კავშირის ნამდვილი მდგომარეობა ჩვენში კი დიდი ხანია დაკარგვასავალი მენშევიზმის რიგების მიერ განრცველებულ ქორებმა.

მენშევიზმი მოკვდა, რადგორც რევოლუციონერი ორგანიზაცია. ის ვადაიქვა ბურჟუაზიის დამხმარე იარაღად. აქედან შესაფერი დასყენა უნდა ვაკეითოს მსოფლიო მუშათა კლასმა.

ს. ელიაძე.

ისტორიამ გაგვასაგარდლოს

ახლანდელი ისტორიული ხანა, ასე ესთავით ერთვებარბი მოსამართლეა ამ მოსამართლე უნდა განსაჯოს, რომელიც გზხა უფრო სწორია და ხელსაყრელი. ისტორიაში კი ჩვენ შევიდეთ მომქმედ პირობად— და ამრეად ისტორიული ხანა არ არსებობს ჩვენს ვარევე, ვანყრებულად. ამიტომაც ჩვენც უნდა ვიკისრთო მისამართის როლი და ვანსაჯოთ თუ ვინ რას უნდა ვამართლებ ხალხს.

დღეს აუცილებელია გარკვეული პასუხი ამ კითხვზე. ყველაზე უფრო მწვავედ კი, პასუხისმომხმობას უნდა გარძობდეს ის, ვისაც უშუალოდ მიუღია მონაწილეობა 1924 წლის ავგისტოში ქართველი ერის იმ „გაბუნდებრებაში“, რომელიც მოაწვევს ყოვლიანია-რამისშეღმა და რეზოლის ვანმეორებას ხელახლა ეპირებიან. დღეს ყველაზე უფლდესი დანაშაული, ერისა და მისი უფრო სასიცოცხლო ნაწილის—ქართველი ახალგაზრდობის წინაშე—პასივობა

დაუწვევებელია ასეთ დანაშაულს იქნენ ისინი, ვინც გრანობს ყორღანია-რამიშვილის სისხლიან „თამაშის“ ხშირელებს და მინც სტუმს.

ავგისტოს ტრაგედია ქართველი ერისათვის დაეუწყყარა იქნება. ის დაიცოდა ფეხიკურად, ვანდაურდა ეკონომიურად, და დღეს, როდესაც ის შრომობს, წყლულ ფეხს იღვამს და ცილობის დანაკლისი აინახლართოს, უწყობენ მას ხელმძიერედ ავანტურას.

ქართველი ემიგრაციის ბელადები ახმალდენ სწორედ მაშინ და იმ დროს, როცა ყარღი იმპერიალისტები საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ ანთხვალს ვიპირებიენ, როცა საბჭოთა ყველა რესპუბლიკების თავზე ამყარებ დაღრმენ ომის ხაზინდარი ფურები, და ასეთ დროს ყორღანია-რამიშვილები ქართველ ხალხს ურჩევენ „შენ საკუთარ

ხელისუფლებას, შენსა სახელწოდების, ესე იგი შენს საკუთარ თავს უღალატე და შენს მოსიულ მტრებს მიეზნო.

ისინი ხომ მაშინ გამოძვრებიან სკორიდან, როდესაც ეკრძობს ბურჟუაზია ამხელაღმანა და ეს უნდა ქნან? მათ დღი ხანია თავისი ბედი ეკრძობს ბურჟუაზიის ბედს შეუერთდენ. ამიტომ არის, რომ ეს ოდესღაც სოციალისტურად დღეს ირეაქციის მოქცეულების როლიც გამოიღოს... ჩვენი გამოძვრებიანი ვიცითა, თუ რა მოეცა მათ ასეთ პროვოკაციას 1924 წელს ჩვენ ისიც დავინახეთ, თუ როგორ დაინახა ბელი პოლტესათი ე. კორანიაში. მე არავფერი არ ვიციოდით.

კორანია - რამიშვილის სადირექტეო წერილებმა ყველას ახლია თვალზე; ყველაზე უფრო იმათ, ვინც უშუალოდ იღებდნენ მონაწილეობას ავსტრის ავანტიურაში. მხოლოდ ახლა შეიქნა ჩვენთვის ვიცობის, თუ რატომ გამოდიოდა ყოფილ თავად-ახალკრძობა და ხუციანი მებრძოლების როლი კომუნისტების წინააღმდეგ ავსტრის ავანტიურის დროს.თუ რატომ გვანგებმდნენ და გააქიხნებდნენ ხუციანიბრძოლში შეგობის. ეს გე მიაჩნია, საქათლოს მეტიც ვადაუტანებელი შავი ბრძოლისათვის. მხოლოდ ახლა ავეხებთ თვალზე, მხოლოდ ახლა მიხვდით, თუ რატომ ვაგავლებინეს სისხლი დღესაც იმავე ხუციანის იმედებით გავაუფრებენ ჩვენი ყოფილი ოლდერები; დღესაც და უნეტარების განსჯისათვის ლიტვა-კოხთხეთი ეპიკრიზიან ქართველი ხალხის აჯანყებას.

მაგრამ დაწინაურებული ბრძანდებოდნენ ჩვენი ყოფილი ბელადები, რომ დღეს მათი ხმა საქართველოს დარჩება უდაბნოსაშინა მკადამელების სხად. დღეს ქართველი ხალხი არ აუცხება მათ ფეხის ხმას. ქართველმა მშრომელმა ხალხმა უკვე გაიჭრა მტერი და მოუყარა; იმან უკვე შეიჭრა თავისი ქვეყნის ნამდვილი ინტერესები. ის თითონ გარბნის, რომ მისი ქვეყანა დღითი-დღე იმართება წელსვე ეკონომიურად. ელექტროფიკაცია, ქარხანა-ფაბრიკები, სასოფლო-მეურნეობის ინტენსიფიკაცია, კულტურულ მცენარეთა მოვლა-მოწყობა და სხვადსება.

დღეს ყველა ხედავს თუ რა კეთდება საქართველოში, თუ როგორი სწრაფებით ვითარდება ამომშენებლობა, როგორ უფროს ხელისუფლება სახ. დაწინაურებისა, როგორ არის დასარტლი ყველა მისი კუთხითდა საქმით ჰუნქტებით, როგორ სწრაფად მიაბარებს წინ განათლების საქმე, როგორ ხაზმარულად იზრდება დღეს ქართული წიგნისა და გამოცემების საქმე, რაინაირად ასწავლიან ჰსაკავად-

სულ სოფლის მცხოვრებლებს, როგორ ფასდება მუშის შრომა. როგორ არის დაყენებული სახელმწიფო დახმევა...

სოფლის გლეხობა? ესეც ხომ ხელისუფლების უდიდესი ზრუნების საგნთაა გადაქცეული: აკრინიომილი სწავლა-დაიარება, სატრაქტორო კურსები, სასკოლო მეურნეობის იარაღის გამოკრახებული პუნქტები, გზების გაყვანა, ხილების შეკეთება, საცდელი მონტაჟები, საქაზლის ქუჩის მებრძოლი რაზმები, საწერებრები და კიდევ რამდენი სხვა.

ნუ თუ ყოველივე ამას, აღმშენებლობის გიგანტიურ მსვლელობას უარი უთხრათ? იქნება კორანია- რამიშვილის ხელისუფლების დროსაც ასე იყო დაყენებული ქვეყნის საქმე? ანა თვითვე მინისტრს, მოქ. ერთმეს მოუტყმინეთ ამის შესახებ.

„საქართველო ეკონომიურად ნადგურდება, ბავშვები სკოლაში ვერ დაიარბებიან სიტატელის გამო, მუშის თვითური ხელფასი მხოლოდ ცალ ფუნსაცმელს თუ იყიდის, ფინანსითი ქაიში მფუტხად, საქაროს ფასები უღრეს სისწრაფით გაზარდა, და ყველა ეს თუ ასე გაგრძელდა, საბოლოოდ ვაგეცკობრდება“.

ასე სწრდაც, ე.გ.რად 1919 წელს არც თვითონ ე. კორანია იყო უფეთესი აზრის თვისი დროის საქართველოს ეკონომიურ მდგომარეობაზე. დღეს, როცა ქვეყნის აღმშენებლობის საქმე საზღაბრო სწრაფებით მიდის წინ, როცა ხალხს დაქიმულის ძარღვებით დღეს მონაწილეობას ამ აღმშენებლობაში, კორანია-რამიშვილი, გვიკრძალვა: თავი ვანებენ ყოველ ამას, ლახვარი ჩაქცი თავის საკუთარი ხელისუფლებას. დიდგური სისხლი ჩვენი ვაბატონებისთვის და ჩვენ ვაგაბდნდნებოთ... ასე უუნებნივ ხალხს ეს ცვაბატონები და ქვეყნის მოღალატეობა და გაყიდვლობა თითოავეყველა იმათ, ვინც მათ წინააღმდეგ ხმის ამოღებას ვაბედდავენ.

მაგრამ დღე, ვავანინო, დღე ავგარონ ჩამდინეც სურდით. ჩვენ ვიწვიეთ ეს საქართველოს სინამდვილე, ვიწვიეთ საბჭოთა საქართველოს, ერთგულად ვადავლებით მის სადარტელზე. არც ერთი ნახიჯეთ უკან არ დავენებთ, ყოველ მათ ავგარუნე კიდევ უფრო მეტიორი „შევაკცობრებით ჩვენი როგორს ხელისუფლებასთან, რათა დავეცვათ საბჭოთა ხალხის უახალესისავე. ასე მოვიქციეთ ჩვენ და დღე ისტორიამ ვაგვასამართლოს...“

ანანია კვაბაშვილი.

მ ე უ რ ნ ე ბ ზ ის ს ა კ ი თ ხ ე მ ზ ი

საქართველოს მეურნეობის დასვასებლად და მისი განვითარების ხანების გასათავალისწინებლად საჭიროა გავისინებოთ მისი რესურსები და მისი დღევანდელი მდგომარეობა.

საქართველო დღესაც სასაფლო მეურნეობის ქვეყანაა. ჩვენი მოსახლეობის ოთხი მესამედით სოფლად არის დადინარტებული და ცხრა მეთოთხედ ბევრი იმის კიდევ სოფლის მეურნეობით ინახავს თავს. ეს იგი ძნელნივაჰ, რომ თვით ეგრედ წოდებული ქალქების მცხოვრებთა დიდი ნაწილიც სოფლის მეურნეობას ეკუთვნა.

მეურნეობის დარგთა შედარებითი განხილვა გვიჩვენებს, რომ მთელს ეროვნულ შემოსავალშიც კერძო კიდევ სოფლის მეურნეობას უკრავს უდიდესი ადგილი. მურყველობის ხედრებით წონა შეადგენს მხოლოდ 27,6 პროც. ე. ი. მეორხედზე ცოდა მეტს, ხოლო სასოფლო მეურნეობისა კი თითქმის სამს მეორხედს ანუ 72,4 პროც.

ფულზე ვადაბანალი კი ანგარიში ასეთს ცდებრება გვაჩვენებს: მთელი ეროვნული შემოსავალი (ომის წინა-დროის ფულით) 1925-26 წელს შეადგენდა 144 მილიონ მანეთს. აქედან მურყველობაზე მიდის 38—39 პროცენი, სოფლის მეურნეობაზე კი 106-107 მილიონი. (ციფრები ამოღებულია „სახ. სტატ. მამაზის“ № 6-7-დან).

ეს, რა თქმა უნდა, ქვეყნის ჩამორჩენილობის მიხედნებულა, განსაკუთრებით, თუ მივიღებთ მხედველობაში

მის ბუნებრივ სიმდიდრებს, რომლის შედგეც ჩვენში მურყველობის აუცვება უნდა ყოფილიყო.

კიდევ უფრო სავალაობით უნდა ჩავთვალოთ ასეთი მდგომარეობა, როცა წარმოიდგინებთ, თუ რამდენად ჩამორჩენილია ჩვენი სოფლის მეურნეობა ევროპის ქვეყნებთან შედარებით.

საჭიროა აქვე ვავხებინეთ მოწინააღმდეგეობის მდგომარეობა ჩვენში. საქართველოს მთელ ტერიტორია შეადგენს 6.157.100 დესეტინას. აქედან ვაზრისი მიწა შეადგენს 4.551.200 დესეტინას და უცარკეთი 1.607.000 დესეტინას ანუ 28,3 პროც.

ერთ მეურნეობაზე (კომლზე) ეკულტურული მიწა და ქარშიმადო მიდის 2,6 დესეტინა, აქედან სახნავი 2 დესეტინა.

რამდენად ღარიბია ჩვენი გლეხი მიწით დანახავით შემდეგი შედარებითი ცნობებიდან ჩვენ მუხბებულ რესპუბლიკებში მეურნეობაზე მიდის: აზრბეიჯანში — 5,6 დესეტინა და სომხეთში — 3,3 დესეტინათითი სულზე კი მოიღოს საქართველოში დესეტინის (შეი) მეთადიდ (6,7), სომხეთში ერთი დესეტინა (1), აზრბეიჯანში ერთნახევარი (1,5) დესეტინა, რუსეთში 2, უკრაინაში 1,6 და ბელარუსიაში 1,6.

როგორც ხედავთ ჩვენი სოფლის მეურნე ანუ გლეხი ყველაზე ღარიბია: მისი დასამუშავებელი მიწის რაოდენობა ორჯერ და სამჯერ ნაკლებია, ვიდრე სხვა მოკავშირე

რესპუბლიკებში, გარდა სომხეთისა. (ცდურები ამოღებულნი: საქართველოს საგეგმო მმართველობის გამოცემიდან: „საქართველოს მეურნეობა 1924-25 წელს“.)

ჩვენში რომ ყველა გლეხს ამ ნორმით დაეკმაყოფილოთ, რომელიც მიღებულია დღეს მეურნეობაში: ე. ი. აღმოსავლეთ საქართველოში 6,3 დსტეკისა, ხოლო დასავლეთში — 4,2 დსტეკისა, დაეკმაყოფილება გასაწარმოებლად 554.300 დსტეკისა (იხ. იქვე).

ვერ შევლის საქმის მოგვარებას ვერც იმ დიდ სამუშაოთა წარმოება, რომელიც დაწყებული აქვს ჩვენს წყალობითა მეურნეობის მმართველობას — ჭაობების დაშრობა და სარწყავი არხების გაყვანა, თუმცა ჩვენი ვარჯის მიწების ფონის საგრძობლად დიდი სურვილი ენატება. საგეგმო მმართველობის ხუთწლიანი გეგმის მიხედვით ამ სამუშაოთა დასრულებით „რეზერვუბები“ დაახლოებით 400 ათასი დსტეკისა მიწა, ე. ი. იმხვე ნაკლებად რაც საქართველო 1925 წელს, ხოლო ამ ხუთი წლის განმავლობაში თვით მოსახლეობა იმატებს 8-10 პროცენტს.

ასეთია მიწის საკითხის მდგომარეობა ჩვენში. და როცა ამავე დროს ხედავ, რომ ყოველ მამა-პაპური ცეკ-ხანძრისა ჩვენში ვაბატონებული, არ შეგიძლია და სრული თანაბრობით არ მოეკარო იმას, ვინც უფროსა: „გარჯარული“ რევოლუციის შემდეგ ჩვენ უნდა მოახდინონ „გრო-კლტურული რევოლუცია“.

კაპიტალისტური ქვეყნების ღვაწლიანება

IV.

წინა წერილებიდან (იხ. „სს. გზა“ № 18, 19) ჩვენ დავინახეთ, რომ კაპიტალისტურ ქვეყნებს შორის დიდი ბრძანებით და ჩრდილო ამერიკის შვედეთის შტატები წარმოადგენენ კონტინენტის შორის უდიდესი ფაქტორის მამა, როდესაც ამ ორი ქვეყნის შიგნით გაქცეული ვალუბითი თითქმის ყველა დანარჩენი სახელმწიფოები დატვირთულია, მათი სასაყარო დებეტი უმნიშვნელო თანხებით აღიარებენ. თუ გვიჩინებთ თავისი ვალუბის თვისებით განსაკუთრებულ პირობებში იმყოფება, რაც მის დაგალიანებას ძირითადი ანსხავებს სხვა ქვეყნების ვალდებულებებსაგან — ეს იმეტომ, რომ ვალდებულება ფორმალურად ავებულა ომისგან გამოწვეულ ზარალის ნახლარებებს პრინციპზე (რეპარაცია — იხ. „სს. გზა“, № 20), საფრანგეთის დავალიანება თვისი ხასიათით უმთავრესად საომარი ვალუბა და შესდებდა იმ თანხებთან, რომელიც მიღებული აქვს შვედეთის შტატებიდან და ინგლისიდან. მათ შორის მარტო შვედეთის შტატების ვალი შეადგენს 1926 წლ. 29 IV-ის გამოანგარიშებით 4,025 მილიარდ დოლარს.

ესე როგორც ინგლისსა და შვედეთის შტატებს საფრანგეთსაც უნდა თავისი მოვალეობი. მილიანი ჯამი საფრანგეთისადმი დავალიანებებსა 1926 წლ. 30 აპრილის ანგარიშით გამოინახება 12.960.481.565 ფრანკში. ეს ჯამი შემოკრებულია უნდა ჩაითვალოს. ვინაიდან როგორც ქვემოთ მოყვანილ ცნობიდან დავინახავთ შემდეგ დროსში არ არის მიღებული ბელგიის ვალი 3,01 მილიარდს რაოდენობით, რომელიც ანტანტის შეთანხმების მიხედვით გერმანიის სარეპარაციო ვალდებულებათა ანგარიშში გადაიარჩინა. აგრეთვე არ არის შენდებული მი მიღებული გერმანიის სარეპარაციო ვალდებულებათა საფრანგეთის წილი.

საფრანგეთის დავალიანების საკითხი დიდი პრიტანეთისა და შვედეთის შტატებისადმი მოქმედებულია პირველ შემთხვევაში ე. წ. მსოფლიო-პერანგეთს და მეორე შემთხვევაში „კაო-ჩრდილო“ შეთანხმების მიხედვით. ვინა და წინაშე, გადასახადი სარეპარაციო ვალდებულებულია 30 დღე 62 წლამდე. საფრანგეთისადმი დავალიანება კი ამ უპარატისმის მოკლებულია, რაც უმთავრესად დებიტორებითა დამოკიდებულებითა იხსნება. საფრანგეთის მიერ გაცემული ვალუბი იმავე ხასია-

მიწის შემდეგ ჩვენს უდიდეს სიმდიდრეს შეადგენს ჩვენი ტყეები: ტყეებს უკეთესი მართვის ტერიტორიის 35,8 პროც. ანუ ერთი მესამედზე მეტი. მათი სივრცე შეადგენს 2.808.800 კილატრის. ამიანგან 30 პროც. წიფეთიანი ტყეა, 68 პროც. მეტი ფოთლიანა და თითქმის 2 პროც. სხვადასხვა ძვირფასი ჯიშის ხეები.

ტყის ასეთი მარაგი მეტად დიდს და მნიშვნელოვან სიმდიდრეს წარმოადგენს, მაგრამ ამ სიმდიდრით უკანასკნელ წლებში ჩვენი ხალხს პირდაპირ მტაცებელი სისტემით სარგებლობდა და ისე განადგურა ტყეები, რომ კოლექციონერს გვექმება საქმი თითზე საებნად. გარეხალია დაუზოგველად ყველა ის ტყეები, რომელთაც გზა უდგებოდა, და ახლა მიმდებარე ვართ საქსალოატკოთი იმ ტყეებზე, რომელიც უგზოვანა და ჰოის მიუვალა ადგილებზე გადავიკრიბა. ეს ვარგაობა კი მეტად აპირებს ტყის მასალის და დღეს თბილისში და ქუთაისში ჩვენს ხე-ტყეს მტაცებლობა უწყებს და ჯაბანის კოლექციონერსა „ასტრახანის“ საშენი მასალა. მიხეც მიუხედავად ასეთი მდგომარეობისა ხელმძღვანელმა ორგანიზებმა შესძლეს ამ სიმდიდრის გამოყენება დაეწყოს და სადგეო მეურნეობის შექმნისათვის თანდათან იზრდება. თუ 22-23 წელს ტყე-უწყების შემოსავალი უდრება 360 ათას მანეთს, 25-26 წელს ოგი ავიდა თითქმის მილიონამდე. (984.300 მან).

6. ელიავა.

თხასა, როგორც ინგლისისა და შვედეთის შტატების თანხეი ვაცემულია იმის საქართველოსთვის და ეს კი უმთავრესად იმ რესურსებთან, რომელიც საფრანგეთმა მიიღო თავის მოკემორგენიდან 1926 წლ. 30 აპრილის ანგარიშით საფრანგეთისადმი დავალიანება შემდეგ სურათს გვიჩვენებს:

ყოფ. რუსეთი იტალიისადმი	6.991.846.969 ფრანკი.
მონტენეგრო	1.778.250.000 "
იტალია	177.630.000 "
რუმინეთი	1.053.900.000 "
პოლონეთი	1.035.700.000 "
რეპარაციები	491.921.124 "
ბელგია	177.000.000 "
სამეჩინეთი	705.597.472 "
პორტუგალია	9.051.000 "
ლატვია	8.908.000 "
ჰუნგრეთი	798.000 "
ავსტრია	527.879.000 "
ალბანეთი	1.800.000 "
საქართველო	200.000 "

ს უ ლ 12.960.481.565

აღნიშნულ ვალუბის უმთავრეს კონტინენტს შეადგენს ის თანხები, რომელიც ვაცემულია როგორც საომარი ანგარიშები გარდა ამისა, ვინა ყველა იმ საომარი მხარეების, რომელიც მიიღო მოკემორგებმა საფრანგეთისაგან.

უმთავრესი მოვალე, როგორც ცნობილიდან სწინა, არის ყოფ. რუსეთი. 1926 წლ. 30 აპრილის ანგარიშით ყოფ. რუსეთის ვალი შეადგენს მთელი ვალუბის 53,95%, შემდეგ მილის იტალიისადმი მონტენეგროთი 13,7%, რუმინეთი 8,13% და პოლონეთი 8%. დატოვებული არ არის არც ყოფილი დემონტრაციული საქართველო, რომელსაც ვალად 200.000 ფრანკი აწერია.

როგორც წინა წერილებიდან აღვინიშეთ, საქმი ამ გეჰქვს ომისგან გამოწვეულ ვალუბითა. ყოფილი რუსეთის ვალუბი შესდგება ორ მთავარ ნაწილისადმი: ვალუბი, მიღებული თებერვლის რევილუციისადმი შეფის მოგვარ-

ბის მიერ, რაც შეადგენს 6,576.846.969 ფრანკს. და თანხე-
და—აღებული სხვადასხვა მთავრობების მიერ ოქტომბრის
რევოლუციამდე 415.000.000 ფრანკი.

1917 წლამდე ყოფ. რუსეთის მიღებული აქვს 3.5 მი-
ლიარდი ფრანკი, ამას დაემატა 500 მლიონი გასული
დროის საჩუბრელო და დისკონტინუილი ვექსილების ხარ-
ჯები. შემდეგ წლებში განაღებულ იქნა საფინანსოების
სახელმწიფო ბანკის მიერ მთელი რაგი ვალდებულებებისა,
ასე რომ 1926 წლ. 30 აპრილისათვის ვალდი რუსეთის ვა-
ლის მთლიანი ჯამი, საომარი კრედიტების გარდა,
6,576,846,969 ფრანკი.

1918 წლის 21 იანვარს დეკრეტებით საბჭოთა ხელი-
სუფლებამ უარყო საგარეო ვალდებ მძელი რუსეთისა და
ამდებამ ამ ვალდების განაღდებაზე ლაბარყო შეუძლებელ-
ვლია.

დანარჩენ სახელმწიფოთა შორის ვალდების საკითხი
ასე თუ ასე მოწყურაივებულია. იტალიის ვალი მთლიანდ
შეადგენდა 1.156 მილიარდ ფრანკს და 15 მილი. ლირას,
ხოლო საფრანგეთის იტალიისადმი 116 მილ. ფრანკს და
1.054 მილიარდ ლირას. მომხმად კანტალიების შემდეგ
იტალიის ვალი 177.6 მილ. ფრანკად.

იუგო-სლავიის ვალს, 1,778 მილიარდს, წინ უდგას
საფრანგეთის ვალდებულება იუგო-სლავიასადმი 4.75 მი-
ლიონი ფრანკისა და 17,226 მილიონი ლინარის რაოდენო-
ბითი

სოფ. მინუვები ქალთა კრება

ამ დღებში შესდგა სახელმწიფო-სავაჭრო დაწესებუ-
ლების და ს.მ.უ.ს. მუშა-მოსამსახურეთა გაფართოებული
კრება, რომელზედაც ერეკლი მოსწინებთი დაშვიდა ამხ.
სულაქელიძე. მან კრებას ვაჭრო ეგრძობს ზურუაზის
შეზღება საბჭოთა ქვეყნებზე თედასასმელოდ და შეგობ
აგრეთვე ქართულ ენებრაც. „მოღსობისა“, რომელსაც
სურს ისრაელიანის იმპერიალისტურ სახელმწიფოებსა და
საბჭოთა კავშირს შორის გაერთიანებულ მდგომარეობით
და ხელსაწყო დროს აიანებით საშუალებით გაერთუ-
ლის საქმე საბჭოთა ხელისუფლებას. მომხმადეობა აღ-
ნიშნა ასეთი მნიხილის დაწლებული მნიშვნელობა საქარ-
თველის მშრომელბნისათვის და ზოლის დაახასიათა ევ-
როპის მუშათა მდგომარეობა, მათი დამონება ევროპის
კაპიტლის მიერ, დაახასიათა აგრეთვე ევროდანი-რამიშვი-
ლის პოლიტიკა, რომელიც იმამე გამოიხატება, რომ ქარ-
თველი ხალხი ევროპიზირდა და პოლიტიკურად დაქვავ-
მურდს დასავლეთის იმპერიალისტურ სახელმწიფოებს,
მომხმენებლმა თვალცხალიდ დაამტკიცა ის გაყოფობა,
რომ თუ ქართველი ხალხი ევროპიზირდა დაუკავშირდება
დასავლეთს, ეს იქნება მისი მომალის დამეობა, რადან
საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმებს ევრო-
პაში არ ექნება არაეთიარი ბაზარი და ამით ქართველი
ხალხი გაუბატვდება. ასეთი აზრობა საქართველოს სამე-
ურნე ნაწარმებისათვის არის ხმაოლად რუსეთი, რომ-
ელთანაც პოლიტიკურად ვართ დაკავშირებული და ტე-
როპრიალიზურადაც ჩვენთვის ახლოა და ხელმისაწვდო-
ბითი.

თოგა მფრომელაქმს

წერილი 4.

შემდეგ მწერ: „არ იქნა, კაცო, ევროპის სიყვარული
ჯერ ამოვიღე გულიდან, მივერძო მთი კულტურა, ტენი-
ცა, ცივილიზაცია, საქართველოც ხომ მტყდა უყვარს ცე-
როპასა, ნუ თუ არ გახსენს ინგლის-საფრანგეთის სიყვარ-
ული და მამბატოა საქართველოსადმი ჩვენი „დემოკრა-
ტიული რესპუბლიკის დროს“.

მათიალოა, ევროპაში ნაგვითარებულია ტენიაც, ცი-
ვილიზაცია, რუსეთი ძველი წესწიბნობების წყალობით
მტყდა ჩამოიჩა უკან ევროპის კულტურას; ეს იმითომ,

პოლონეთის ვალი უდრის 1.045 მილიარდ ფრანკს.
რაც შროლოდ ომის შემდეგი საომარი დამბარებისა და რკვა
რატაციისათვის შესდგება. (ხარჯები, საშხელო ტყეების
დაბრუნებით გამოწვეული). საგრანბნულ წაწილს
19,925.746 ფრანკს შეადგენს კრედიტი, რომელიც ადუ-
ბული იქნა საბჭოთა რუსეთის და პოლონეთის ომის დროს.
რუმინეთის ვალი 1,053 მილიარდი ფრანკი შესდგება
შროლოდ საომარ და სარეპარატციო ვალდებულებებისა-
გან.

საბერძნეთის ვალს, წის უდგას საფრანგეთის ვალდ-
ებულება 278.092.937 ღრახმის რაოდენობით.

ჩეხო-სლოვაკიის ვალი, საშხედრო მასალების კრედი-
ტი, შესდგება ორი მთავარი თანხისაგან: 490.100.000
ფრანკი და 1.149.212 ლოვლისაგან, ზოლო საფრანგეთის
დავალიანება ჩეხო-სლოვაკიისადმი გამოიხატება 33 მი-
ლიონ ფრანკში, ასე რომ ყველა უკვე განხილულ
ქვეყნთა შორის (ინგლისი, ამერიკა, გერმანეთი) საფრან-
გეთის მდგომარეობა განსაკუთრებულია. უმთავრესი ვალი
ანულიცია ვაქსილი, ხოლო დანარჩენ ვალდებ წინ უდგას
პრიოტივი ვალდებულებები. აქედან ცხადია, სავაჭრო ვალ-
დებულებათა სალოდ პასიური იქნება არც თავის ფაქტურულ
გამოხატულებას პოლონის საფინანსო კრიზისში, რომელ-
სადაც საფრანგეთი იმყოფება ომის შემდეგ და ეს მოეხე-
დავათ იმისა, რომ ფრანო დიდი თანხები შემოუღოს გერ-
მანიის კარგბაცაციო ვალდებულებებისაგან.

ი. ნარნი.

კრებამ მოისმინა ამხ. სულაქელიძის მოხსენება და
გამოიტანა შემდეგი დადგენილება:

საქ. ს. მ. უ. ს. და საქ. სახელმწიფო ეპირობის მუშა-
მოსამსახურეთა საზოგადო კრებამ, მოისმინა რა მოხსენება
ამხ. გ. სულაქელიძისა საერთაშორისო მდგომარეობისა და
სახელმწიფოთა ვალდებულებების ენობრივის დაწლებული მუ-
შობის შესახებ, რომელიც უდლისთვის ზიანს უქდის სა-
ქართველოს მშრომელ ხალხს, აღებს შემდეგ დადგენილე-
ბას: ყოველგვარ ცდის ემგზარკიისას, მომართლის აჯან-
ყებისაკენ სთვლის დაწლებულად, და გამოითქვამს თავის
დაშუთუებას ასეთი ანებრეთისტულ გამოსვლების ანე-
ტორების მიმართ.

ამხ. თ. ბაქრაძე აკეთებს მოხსენებას ყოფილ მენშე-
ვიკ ქალთა სექციის დაარსების შესახებ. მომხსენებელმა
სთქვა, რომ საჭიროა ქალბნე გაერთიანდნ ამ სექციამში.
ამ მიზნით კრებამ აირჩია საორგანიზაციო ადგილობრივი
ბიურო, რომელშიც შეიდანა შექდვი ამხ: ფაქილია ელენე
ნი, ვინძიფ ლომინია და თოდარა არსენ.

ამხ. გ. სულაქელიძემ თვის მოხსენება იმავე დღეს
გაიმეორა წყალობდნის მუშა-მოსამსახურეთა საზოგადო
კრებაზე, სადაც მიღებულ იქნა შესაბერი დადგენილება.

ყოფილ მენშევიკ ქალთა სექციის მუშობის შესახებ
ამავე კრებაზე მოხსენება გააკეთა ამხ. ელენე მასკრაძემ.
აქვე არჩეულ იქნა ადგილობრივი ბიურო სამი ამხანაგისა-
გან: კასრაძე, ჩალოური და ქურბული.

დამწერი.

განვითარდებოდა, ბნელეთით რკალ შემორტყმული რუსის ხალხი ჯეროვანად ვერ ვიზარებდა კულტურას. რუსის ხალხს, მისი ცხოველ მასას, რომ მართლა აქვს უნარი განვითარების, აღორძინების, წინსვლულობის, ეს ხალხად დამტკიცდა იქტომარის რევოლუციის შემდეგ. როცა რუსეთმა აიპარა მონიშნის ბორკილები და გამოვიდა ახალ ცხოვრების სარბიულზე და შეუდგა კომუნისტების პრინციპებზე სოციალისტურ სახელმწიფოს მშენებლობას. დიდი ხანი არ ჰქონია, რაკ გარღვიმნა ძირიან-ფესვიანად გადახადდა რუსეთის მშრომელი ხალხის ყოფიარცხოვრება, მართლაც რას ნიშნავს ხალხის აღორძინების ისტორიისათვის 10 წელი, მაგრამ, რაკა ვაცვოდა ამ ხნის განმავლობაში როგორც ხალხის კულტურული შემორტყმებისათვის, ისე მისი ეკონომიკის განვითარებისა და აღორძინებისათვის, იმდენი არ ვაქვთებულა ხალხის სასარგებლოთ რუსეთის მონარქიის ბატონობის დიდ მანძილზე. დამერქმუნენ, ასეთი ტყუილი თუ განვითარდა რუსეთის ტენენი, მის კულტურა, სულ მოკლე ხანში გაუთიანდავრდება ეს ევროპას სულ სხვა პირობები იყო ვეკობაში. აქ მერე საშუალება იყო ხალხის აღორძინებისათვის. აქ უფრო აძრუ გალიკობა დემოკრატიულობა მისწრაფებებმა და შენც იგი ინგლისის „დემოკრატიის აქცეანა“ ითვლებოდა და, რა უფრო, თუ ენდი დროს „დამოკრატეზმით“ განმტყუნილ ქვეყანა სულს დაუთვა იმპერიალიზმის, მტაცებელ-მყვლეფელა მოსიზმის და ჩაგვრის უღელქვეშ, რომელიც ხალხს, ანადგურებს ყოველგვარ დემოკრატიულ ნიშანწყალს.

ევროპის უფვარს საქართველოში, მშერ, ეს სასაკოლო. როლის ამ რით დაგვიტყვიკვა ჩვენ გვიანს სიცაირული. ამ რისთვის უნდა შევეკრებოდნენ ჩვენ მამ, ჩვენი ქუთუნა თვალდებისათვის თუ პურნარბილიანობისათვის? ნუ თუ შენ „ჩვენ სიცაირული“ მივანინა ჩვენი მთი ხშირი სტუმრობა და მოგზაურობა „დემოკრატიულ რესპუბლიკის“ დროს, რაკა ინგლის-საფრანგეთის სარბილობა იყო ფაქტურა ბატონ-პატრონი ჩვენი მიწა-წყლის, რაკა ისინი იქ ამდგურდენ და ათამაშებდენ ჩვენს მაშინდელ მთავრობას, როგორც მათ სურდათ და მოგზარბანდელთ! მათ ხელში მენშევიკური მთავრობა საათამაშო ბურთი იყო, რომსაც სათავი უნდადათ ეს ისტორიენ. მათ ჩვენში თავისი საქუთობა მიზნები და ინტერესები ჰქონდათ. მათ უნდადათ უპირატესობა ყულისა ამიერ-კავკასია და კერძო საქართველო გადაექცათ სამთავრო კავშირის წინააღმდეგ საბრძოლ ბანას, სურდათ ჩვენში ჩაეღობათ ჩვენი ქვეყნის ბუნებრივი სიმდიდრენი, ჩვენ მოწა-წყალზე გაეყვანათ გზა აღმოსავლეთისაკენ, სადაც მათ აქვთ შილოლ და შილოლ იმპერიალისტური მიზნები ბოლის და ბოლოს ვაგვხედდენ კოლინიალურ ქვეყანად და ერთხელ და სახელდათვის ეს ციცილიზაციის და კულტურის მოყვარე ხალხი კვლავ დაგვადებდენ კარბა მონიშნის უფლებს, რომლიდან განათავისუფლებას ავრე ადვილათ ვერ შეძლებდით. შვილიდონ მამინ ჩვენი დამოუკიდებლობაც, რე ვოლუციის ყველა მონაპოვარი, რასაც რაზმდენიმე თვეუწლი წინმის განმავლობაში შეუძრა ჩვენი ერის. შრომული მუშის საუყვეთხო მებრძოლთა სიკეთესი. აი, რა ბედი გველოდა ჩვენ „ჩვენზე შეყვარებულ“ კულტურულ ეგოიზმისაგან, აი რა მიზნები ჰქონდათ დასასრულ მათ ჩვენში, მაგრამ აღარ დასცალდათ, ისეთივე ხანმოკლე შექმნა ჩვენში მათი ბატონობა, როგორც ქვე ხანმოკლე იყო ევროპის „სადავტუნო“ მენშევიკურ მთავრობის არსებობა, „დედამტკიც“, „დედ-ბირო“ მტყვერ და მერქმუნენ არც ერთი და არც მეორე გარეშე კაპიტალი არ დროს, ტყუილი ედღესსაყოფლობდით, უბრალოთ ვეზიობდით, თორემ ჩვენ იმ დროს, არავითარ რევოლუცი სარგებლობა, გარდა მონიშნის არ მოუქვებნია ჩვენითვის მათ მიერ ჩვენი „დამოუკიდებლობის“ ცნობას, ეს იყო ყველაფერი თვალმაქცილობა და დიპლომატიურ მარტატანობა, რომელიც ჩვენ წაგვიყვანდა ჯუღრბულობისკენ. მათ არ ენშიოდათ ჩვენი „დამოუკიდებლობის“ ცნობით რადეგან ინგლის-საფრანგეთის წარმომადგენლები ჩვენში კარგად ხედავდენ, თუ რა იყო ეს დამოუკიდებლობა მათ ხელში, თუ როგორი ფასი ჰქონდა 26 მაისის აქტს, რომელიც იყო ქართვე.

ლი ხალხის გულიდან ამოხეტილ სისხლით დაწერილი, მათ ხელში გახდა ნაღველ უბრალოდ... ფეხქვეშ ვასილეს მათ ეს აქტი იყო, რომ ღირსი პრეტესტის გამოცხადებაც კი ვერ გახდა ჩვენმა ყოფილმა მთავრობამ. მერე ან რა ჯანნი ჰქონდა: ერთი მხრით მათ წაყველი ემტყქობოდა იქტომარის რევოლუციის ტალღები, ხოლო მეორეს მხრივ ისმალეთი გადავალივას, საკუთარი ძალებზე იმედის დამყარება ხომ უძებლობას უღრბია... დადგა საბედისწერა ცამა, „არჩვენ-არადინს“ გათამაშების დრო, და არჩევინი ჩვენი ერის მაშინდელმა მსუველობა არაუნა „დასავლეთის იმპერიალისტებს“ მათ ჩაანარეს საშუალოთი ჩვენი ერის ბილი, ზოგჯერ აქციეს, სასტუკი მტრობა გამოუცხადეს „აღმოსავლეთის თანატოლებს“ და შენ იცი, როგორ ვაამართლა ცხოვრებამ. საქართველოს სინამდვილეში მათი „არჩევინი“, ცხლა მანინც ყველა დარწმუნებულთ ეგართ, თუ რა კარგი იყო, რამდენათ ვარბდა, ჩვენი ერის შვილების რამდენ სიკაცსლებს გადავარბენდით, რომ იმ თავითვე შევარბებოდით ამ „აღმოსავლეთის თანატოლებს“ რომ დროზე მოგვევინა მათთან საერთო ენა.

მიუხედავად იმისა, რომ როგორც ზვეით დანახებით, ჩვენითვის არ იყო სარდა „დასავლეთის იმპერიალისტებთან“ მეგობრობა, ყველ ნიფობას და ვანსკდლის დროს. არ ვიცი გულწრფელათ თუ ჩვენი თვალების ასანვეეთ მანინც დიდ იმდეს ვაგნერგებდა გოლში ყოფილი მთავრობა ევროპის დასმარბობით. არა, მე შეზინა აჭვუ თალოლიობას ჰქონდა ადგილი ვინმე უუკიცობას თუ გულწრფელობას, აი ამის დასამტკიცებლად ერთი პატარა ეპიზოდი: ტელისის დატყვეების შემდეგ, მე ყველამ ჩვენი გავედი ტელისისდან. წავედი მსებთანვე ფესით, რადეგანეც მტარებულები აღარ გადიოდენ, ქალაქი უკვე კომუნისტების ხელში იყო. ვარბებუც შევიძლიდენ. შემიძინდა „რუსებს“ (ასე მყავდა წარმოდგენილი კომუნისტები მაშინდელი ყალბი ინფორმაციის წყალობით) და მოეკრებოდა. მტებითა რომ მიუხასლოდნი ადფეთეს ხილი, შიშის ხარმა შეგეკაცრა, ჩვენი თავის იმდელი აღარ ვეკრბოდა, გუწწეთი, მაგრამ სად დაემატებო ადფეთებულ ხილის ვებერთოლა ქვეყანა და რქინას; გადავარიოთ, ხიდის ნამახტურეკებს ჩვენადმერ მოუწევიათ. ჩვენი ხილის ამფეთებელი მტერი ვაგვიანა, და ამიტომ უფრო შეგევიძინდა, მაგრამ ჩვენივე აღმონდენ და „სამართო საქმის“ აღმსარებლობა იყო. ცოტა არ მთ დავმოშინდით უტყბად წინ გადავავლოთ ორი კაცი, შემიძღეს სიტყუებით: „სად დინობართ დამრქმუნდი უკან, ბათიმინდა ინგლისეთის ვარბები მოვიდენ. უკვე მტებითა სდგანან, ხვალ ჩვენც ყველაში ტელისისმი ვიწქებითა“; ყველამ ყურით დავუცქირეთ, ვაგვიპარლა, მე მანინც შეგეკითხე: „თქვენთი თვალთ ნახეთ ინგლისეთის ვარბები მეთქო?“ „არაი“, მისასულ ერთმა მოაგვანმა მა, ვალ, ვარგუამდე ვეითხარ ჩვენი“, ზოგი მართლა დაბრუნდა, კარგად წეს ეს კი ვიცილი, რომ ეს მორბივი ვინონლი „ხრიკიანი იმედი“ იყო და ვანვარბემ გზა. ჩავედი გორში. თოვის, სიცი ქარი გასდინდა სისინგეს მთეთი ქალაქი სასენა მოლოლულ. ადრმყოფ, სასოწარმყოფელებში მყოფი, დამარტყმებულ ვარბისკაცებით. ძვილან თბილი ყიდარი ადგილის მოძებნა. ვაკევი, რომ ვასამქვეთი ვამხადებულუი მთავრობის მტარებელი გორის საღვრეუბ ჰქონიანეს. მეც შევრგეთ თავი მართებლობის ერთ ვავონში. აქ ძალზე თბილოდა, სასქმელოც ბოლოთ იყო. ნ. რამეშვილი ბრბად ჩაუარბებულთ ვავონში წინ და უქანა მიდილობილოდა, ბოლოსას სქმეობა. იქვე სიტყვა ვილაგან რამეშვილის „სქემიდან“, რომ სასქმე კარგად ვილასეს ყმაწვილოდა. ინგლისის ვარბები დღეს დილით ჩამოსულან ბათომში, ეს იყო ეხლა პირდაპირი მავეთულთ ელკავარბობა ნოე ბათომს, ხვალ უკვე ვარბი აქ ჩვენბოა. ზოგამ მართლა დაიკურა, ეს მოჩინებულთ ამბავი. მაგრამ შენც არ მომიკვდენ, რამდენიმე სათამაშო და ლამა ბათომში ჩასვალამდე, და ინგლისეთი ერთი ვარბისკაციც არ ვეგნახას. შემიღდა არ რა ვამორბიო: თურმე ნ. რამეშვილს განხრხება ჰქონდა რამდენიმე ასასკული ჩვენი ვარბისკაცებისათვის გადაიღვეა ინგლისელ სამხედლო.

ტანსაცმელი, ჩაცევა მატარებელში და ერთ დაბინდულ საღამოს ბათობის მხრიდან შემოყვანა ჩვენი ჯარების გასაზრუნველად. შეიძლება ამ ომს მშენებლობითი მნიშვნელობა კიდევ ეტყობა ჩვენი ფორტისათვის, მაგრამ ფაქტი მისი აღნიშვნა, სიკრულისა და დაღუპული უმეტესი იმედის მანქანა ფაქტად დარჩა დღემდე. მეც სწორედ მიტრმ გავისხარეს ეს ძველი ამავე. ამავე ხარისხის „იმედში“, იმპერიალისტების ინტერვენსებზე ახერხებდა ჩვენი დამოუკიდებელი გამარჯვების ბედს, როდესაც მოგვიწევს აჯანყება, ავიტოსის სისხლიანი დღეები. და დღესაც „რადიოს“ კიდევ რომ ფაქტობრივ იმევე მპერიალისტების იმედი აქვთ, მაგრამ ესეც ისე დამცხვრევეთ იმედები, როგორ ყოველთვის. არა, საკვირველია, მანაც რატომ ამდებანს ვერ შეიგნეს ამ ხალხმა, რომ საქართველოს საკითხი, როგორც ასეთი განცალკევებით, იმპერიალისტურ ეგრძობის ინტე-

რესების გარეშე არ არსებობს, რომ ჩემგერლენი და მისი თანამომხენი ნ. რამიშვილის სამხედრო და კარგული ტახტის აღსადგენად, საქართველოს საკეთილდემო, არც ერთი ჯარის კაცსაც არ გასწორავს ერთ თოდს, წყვილ პატრონასაც არ გეგმევენ.

ასე, ჩემო თამა, დრო ამაილი გულიდან კულტურული ეგრძობის სიყვარული და იმედი. დამეორელობით ისტორიას, რომლის ბუტულულობაზე ჩვენ სარდლობით დაგვაგებშირა რუსეთს. დღიანდელი საქართველოს ცოცხლებს ან დაიღუპებოდა რუსეთთან ერთად. საქართველოს პატარა ნაი ისე მგართავ არის მინათობა რუსეთის დიდ, წითელ იალქნას გემთან, რომ მის ვერავითარი ტალღა ვერ დააშორებ.

დაიანჩენებზე შეიძლება.

გ. დავითაშვილი.

ომი და სოციალდემოკრატი

დიდი ხანი არ არის ის შემდეგ, რაც მუშათა კლასმა განაღობ უსამართლო მსოფლიო ომს პირადად. როგორც ვიცით 1914—18 წ. ამტარა დიდ ომს ბურჟუაზიის იმპერიალისტური მხარეები ედრა სარჩულად. ბურჟუაზიამ უცხო ბაზრების დაპყრობის გულისთვის ასტეხა ომი და შიგ ჩათარა მუშათა კლასი. ამ უკანასკნელში მილიონებში შესწირა თავისი მოამბე სიცოცხლე თავისი მოსისხლე მტრის ეგოისტური წრებში.

განუღო ათიოდ წელმა და მსოფლიო იმპერიალიზმში კიდევ აბრევს მსოფლიო ომს, ის კიდევ თხოულობს პროლეტარიატის სისხლს.

ომის შესაძლებლობა კარგზე უკავსუნებს მუშათა კლასს. იმპერიალიზმი დიდი ხანია ემხდება ომისათვის. ის უნებურ თანხეს იღებს საბურჟო ოარღების დასამზადებლად. ამ საქმისათვის მილიარდობით იხარჯება ხალხის დროული. ბურჟუაზია დაღუბნავდა ხარჯებს მუშათა კლასის მიერ შექმნილ დოვლას ამავე მუშათა გასაუღლებლად.

დღეს ბურჟუაზია კარგად გრძობს, რომ მის ბრელ განზრახვების წინააღმდეგ აღმართულია მუშათა კლასის ორგანიზაციული შეკავშირებული რეზიზ და მათი მტერი ნება.

1914—18 წლებში კიდევ შეიძლებოდა მუშათა კლასის პროლეტარულ ანექსზე წყობება. მაგრამ დღეს სულ სხვა პირობებშია მსოფლიო პროლეტარიატი.

დღეს დედაშივის ერთ მიმქმსებზე უკვე ფაქტია პროლეტარიატის დიქტატურა, დღეს მუშათა კლასს უკვე შეეძება საბჭოთა დიდ კავშირი მთელი მისი სიმდიერით, რომელიც თავზარს სცემს მსოფლიო იმპერიალიზმს.

ისტორიის მიერ სასიკვდილოა განწყობილი—პარაზიტული კლასები კარგად გრძობენ თავისი აღსარებულს შიხალობებს. ამიტომ არის, რომ ისინი კუფლის ძალით ცდილობენ თავიან შიხაზიან ისარი კრან გულში მუშათა კლასს, ჩააჭონ მისი რევოლუციონერული მოთხოვნა. ისინი ცდილობენ გაერთიანებულ ფრანკთა ბილიან იერიში მსოფლიო პროლეტარიატის ავანგარდზე, საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატზე.

ბურჟუაზია თავს ესხმის პროლეტარულ რევოლუციონერ მოძრაობას, როგორც შიგნი ეგრძობის კონტრინტზე, ისე უცხო ქვეყნებში. გაეცხსენონ ინგლისის მემპლაროლებს რევოლუციონერული მოძრაობის ჩახშობა ბურჟუაზიის მიერ, კოლონიები და ნახევრად კოლონიები, სადაც ეგრძობის იმპერიალიზმი ნაციონალურ და სოციალურ მოძრაობას მუშათა კლასის სისხლში აბრჩობს.

მსუბუქდეთ ბურჟუაზიის ასეთი მოსატყვისა, მუშათა კლასის რევოლუციონერული მოძრაობა თანდათან იხრება და ბურჟუაზია საშინელ კატასტროფის წინაშე სდგას. ამისათვის ეგრძობის ბურჟუაზიამ ინგლისის მუშაობაგარია შეთავაზობა გადაწყვეტა მუშათა კლასის რევოლუციონერ მოძრაობას და მის ხელმძღვანელ

რუსეთის ოქტომბრის რევოლუციის ომი დაუპირადიანო როს და ამ ომში ჩაახარის მუშათა კლასის იმედები.

მსოფლიო იმპერიალიზმი და პირველი რიგში ანგლის იმპერიალიზმი ვერ ურგუნება მთელ მსოფლიოში არსებულ კოთადად მუშურ-გლებს რესპუბლიკას. კლასურ მხრივ კაპიტალიზმი მიიღებს ახალ ბაზრების დაპყრობისაკენ. კაპიტალიზმი უკვე ახდევდა იმპერიალიზმში: „ეს, — როგორც მსოფლიო რევოლუციონის ბელადი უნდინი გავსწავლის—კაპიტალიზმის განვითარების ის სიფხერია, რომელსაც ბატონობს გაერთიანებული მონოპოლია და საფინანსო კაპიტალი, როდესაც კაპიტალის გატანამ მოიპოვა უდიდესი უპირატესობა“.

ამრიგად ბურჟუაზია ცდილობს უცხო ბაზრების დაპყრობას და თავის კაპიტალის გატანას. ეს არის ის უნებურ ფაქტორი, რომელიც ამოქმედებს მსოფლიო იმპერიალიზმს და ძღვენად მოიწოდება, რომ ომის საკითხი საღლიუსი საკითხად გარდაიცვა.

დღეს, როდესაც ხდება ძალთა გადაჯგუფება, როდესაც ბურჟუაზია სამეჯდობასსაკუცლო ომისათვის გზადდება, სოციალდემოკრატი იმეორებს იმევე შეცდომებს, რომელიც მან დაუშვა 1914—18 წლის დიდი ომის წინ. თუ 1914 წელში ომს დაწყების დროს სოციალდემოკრატი ბურჟუაზიას ახოვდა გვერდში, თუ მან ჰაზრად დაიწყოა საერთაშორისო კონგრესების დადგენილებები ომის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ (შტუტგარტის და ბანჰელის კონგრესების დადგენილებები) და ბურჟუაზიის დაშმაჩრე ძალად გადაიცა, დღეს ეგრძობის სოციალდემოკრატი ანა ნაქლებ აქტიუბობს იერს მსოფლიო იმპერიალიზმის დაშმაჩრების როლში. ამას ამტკიცებს ის გარემოება, რომ ეგრძობის სოციალდემოკრატიის შეიღლებდი ერთის მხრივ ხეცს უწყობს ბურჟუაზიის მილიარდების საქმეს: უმტრადებენ საბჭოდრო საქართველოსათვის კრებულს და მთრე მხრივ არწმუნებენ მუშათა კლასს, რომ ომის საშემოგნება თითქმის ბოლომდე მისი ფანტაზიის ნაკოვია, რომ ასეთი არ მოხდება და მის მოლოდინზე ფიქრიც ზედმეტია. საქმარისა მოვიყვანეთ მე-2-ე ინტერციციონლის ერთ-ერთ ბალისის ვანგრეგლდეს სიტყვები: „მე არ მიახმა, რომ ჩვენ ვდგევაბო ახალ საერთაშორისო ომს წინაშე“. ვანგრეგლდეს არწმუნებენ მუშათა კლასს, რომ ახალი ომის მოლოდინს ჯერ კიდევ 30—40 წლით არის დაშორებული დღევანდელ მომენტთან.

საილიუსტრაციათ მოვიყვანეთ კიდევ ეგრძობის სოციალდემოკრატიის პრესიდან ამონახარი, რომელიც ნათელყოფის მთრეო ინტერციციონლის დამოკიდებულებას ომთან: „უბნძობნა, რომელიც ეუფლებდა საზოგადოებრივ აზროვნებას მშვიდობიანობის შესახებ, უფრო შენელებოდა, რომ ზოგიერთი იმეგრატებზე პარტიები სხვადასხვა ქვეყნებში არ იყვნენ დანტრებულნი ომის მოლოდინის შესახებ ბჭებების განვიღებამში. როდესაც უკიდურესი პარტიები აგრტაციის აწარმოებენ ომის წინა-

აღმდეგ და აწარმოებენ პროლეტარიატის მობილიზაციას გავიქცევის მოსაწყობად, ეს ცეცხლები ნაეთის დასხმა და ხელს უწყობს მილიტარიზაციის პარტიის ახალ შეიარაღებას*.

ოოგორც მკითხველი დანახავს, გერმანიის სოც-დემოკრატიის პრეზა უმაღლეს მუშათა კლასს ომის საწინააღმდეგო, უმაღლეს მას ბურჟუაზიის შავ ზრახვებს და მით ხელს უწყობს პროლეტარიატის ბრძოლის ტემპერამენტის მიღწევებს.

ასეთია მეორე ინტერნაციონალის ლოლიკა და გზა

მთავარ სახელოსნოების გაფართოება

რკინის გზის მთავარი სახელოსნო უმთავრესი ღერძია ამიერ-კავკასიის ტრანსპორტისათვის. მთავარ სახელოსნოების რომელიმე დარკის შეფერხება გამოიწვევს მთელი ტრანსპორტის არეულ-დარეებას.

ამიტომ მთავარ სახელოსნოების წარმოებას განსაკუთრებული ყურადღება აქვს მიექცეული. ერთი მხრით არსებობს საწარმოო კომისიები, რომლებიც ხელს უწყობენ რაკონსტრუქციას საქმის განაწილებას, მეორე მხრით ტენდენტურ გაუმჯობესებას. არსებობს გამოყენებულთა და განუყენებულთა პრემია და სხვა. ამ მხრით ყველა ღესილანი დანატრესებულია რაიმე გამოაოგონს ამ ცვლილება შეიტანოს ტენდენტურ და საწარმოო საქმეში.

ინდივიდუალურ სამუშაოზე გადასვლამ გამოიწვია წარმოების აწევა ერთი მხრით. მუშა-მოსამსახურეების ეკონომიკურ პირობების გაუმჯობესება მეორეს მხრით. ამას რაც თაკი და თავია—მთავარ სახელოსნოში მღიდის მარადი სწრაფი ტემპით ტენდენტური გაუმჯობესება ახალი ტექნიკისა და ზისდებით. სახელ. ლოზების გაფართოება და სხვა.

თ სწორეთ ამ მახით 16 ივლისიდან მთავარი სახელოსნოები იცეტება ორი კვირით. მართალია ორი კვირით დადგება ამ დიდი საქმისათვის ძლიერ ცოტა, დასახული აწევის შესახარულბლად, მარა ყოველ შემთხვევაში უთავარესი საქმე. რომლის გაკეთებაც მუშაობის დროს შეუძლებელია, მაინც გაკეთდება და შემდეგისთვის თანდათაობით იქნება დასრულებული.

უკვე სწრაფი ტემპით სწარმოებს მუშაობა ამწყობ და საქვაბო სამჭროების გადასაკეთებლად. არსებულ სამჭროებში კეთდება ჩვეულებრივი ადგილობრივი ორთქლბაელები, მაგრამ დღეს ჩვენ გვაქვს ახალი დიდი მშლაცი ორთქლბაელები, რომლის შექმნაც ჩვენს სახელოსნოებში შეუძლებელი იყო მათი სიმაღლის და სიდიდის გამო, ამას ხელს არ უწყობდა ადგილობრივი ტენდენტური პირობები. ამიტომ დიდი ორთქლბაელები იგზავნებოდა შესაკეთებლათ რუსეთის სხვადასხვა ქარხნებში. აღნიშნული გადაკეთების დასრულების შემდეგ სამჭროების საშუალება მიეცათ შეკონან როგორც ადგილობრივი ძველი ტიპის, ისე ახალი ტიპის მშლაცი ორთქლბაელები. მთავარი სახელოსნო დღეს უწყვეტ ხუთნობრივ ორთქლბაედას. ორივე თვის შემდეგ, ესე იგი სახელოსნოს გადაკეთების დასრულების შემდეგ, გამოუშვებს შეიდას და რებს.

ამით ერთი მხრით აიწევა წარმოება, გაუმჯობესდება ტრანსპორტი და მეორეს მხრით გამოკეთდება ეკონომიური პირობები თვით ამწყობის სამჭროს მუშა ხელისნებისა, რომლებიც დღეს სრულიად სამართლიანად არიან უმეყოფილო სხვა სამჭროებთან შედარებით.

ასეთივე მდგომარეობაშია საბრძოლო-სამჭრო სამჭროს საქმეც, როგორც ამწყობი და საქვაბო სამჭრო

ამის შემდეგ არ გვაქვს საფუძველი ვეფერხოთ, რომ სოციალ-დემოკრატიის, ოოგორც სხვა საითხებში, ისე ომის საითხებში ბურჟუაზიის ლაქიათ გადაიქცა? კლდე მტერი გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის მულადა სასურნისო კაბიტლის* ატორმა გვიღერადანება წინააყვას სოც-დემოკრატიის ტაქტიკის თეორიულ საფუძველებში, რომლითაც ის სრულიად უარყოფს ყოველგვარ ომს და სოციალიზმში მშვიდობიანად გადასვლას ასაბუთებს.

6. გულოლი.

არის ერთი დამოუჩხე დაშორებული, ასევეა სარწონლო-სამღებრი ამიერდებული; ერთის გადიდება იწვევს მეორეს მესხანიერათ გადაიებას. თუ საქვაბო სამჭრომ არ მიაწოლა დროზედ შეკეთებული სხვაბები, ამწყობ სამაქროს მუშაობა შეფერხდება და სხვა.

რომ უფრო მტერი რომლები იქნეს შეკეთებული და ამიერ-კავკასიის ტრანსპორტებს მათი საქვაბო რიხები მიაწოლოს სამღებრო სამაქრო გადატანილი იქნა ახალ შენობაში და ძველი შენობა კი მიმეტა საბრწონლო სამაქროს, რაც მუშაობის პირობებს საგრწობლოდ გაუმჯობესებს. ახლო მომავალში მიღების შემეფერხებელი განყოფილება გადავა ახალ შენობაში, რომელიც უკვე აგებულია ამ მიზნით. აგებულია და უკვე მუშაობს მდნობი სამაქრო.

აგებულია აგრეთვე ახალი შენობა ქანქის მჭრელი განყოფილებისთვის. აგებულია შენობა ბორბლების საწრები განყოფილება, სადაც ამ დღეებში დაიწყო მუშაობა. სწარმოებს ძველი დეამების ახლებით შეცვლა, როგორც სახარტო სამაქროს ისე საბორბლო-სადურგლოში და სხვა.

ერთი თვის შემდეგ ზაპისის ენერგია იამუშავებს სახელოსნოებს. რაც უფრო დაუბრკოლებლივ წასწევს წონ წარმოებას.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი აღმშენებლობითი მუშაობას რომ ხედავ, ძალაუნებურათ გებადება კითხვა:— იყო თუ არა შესაძლებელი ოდესმე ასეთი სწრაფი ტემპით აღმშენებლობითი მუშაობის წარმოება? დაპრობითი პოლიტიკის მატარებელი თვითმჭკრებლობისათვის არ იყო რასაკვირველია ხელსაყრელი განაბარა ქვეყნებში ქარხანა-ფაბრიკების აშენება და მთავარ სახელოსნოების მოწყობა, ვინაიდან განაბარა კუთხების ბედ-იღბლო ცენტრზე უნდა ყოფილიყო დამოკიდებული.

მაგრამ დღეს სულ სხვან დრო დავკვლავ: საბჭოთა სოციალისტური ხელისუფლების მიზანი იამუშაო მდგომარეობს. რომ რაც შეიძლება მტერი ქარხანა-ფაბრიკები იქნეს აშენებული განაბარა კუთხებში, რათა განავადეს ხალხს ეკონომიურათ-კულტურულათ და შესძლოს დამოუკიდებლათ არსებობა. ამას მოითხოვს სოციალისტური სახელ-მყოფის ინტერესები.

ჩვენ ასეთი ფაქტის წინაშე გდევართ: მთელი საქართველო დაიქველა ელექტრონულ ქსელებით. იმ სოფლმშობდაც კი, სადაც გრგვენის გაგონებაზე იტოვდენ, ოლი წინასწარმეტყველი ეშმაკს მისიდესო და ეცვლება ლოცმლობდენ, დღეს გაჩიარდნებულია არა მარტო ქუჩები, არამედ ვაშლები და ბოსლებიც კი.

ზაპისის, რომისებში, აჭარისწყაილის, აბაშის და სხვა სადგურები იმის მომასწავებელია, რომ რჩნის გზის მიმოსვლა ელექტრონის ძალით იქნება წარმოებული და ნაეთი და მახუთი მალე ისტორიის ჩაბარდება.

7. გახარბამ.

ყოფ. ახალგაზრდა მარქსისტთა განყოფილება

ახალგაზრდობის ხმა

უკვე შემეძინე წვლია, რაც საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლება არსებობს. ამ ხნის განმავლობაში ის დაუღალავად იწყევს აღმშენებლობითი და კულტურულ-განმანათლებელ მუშაობას. ქალაქისა და სოფლის კეთილმოწყობას არას დროს არ მიუძღვნია ასეთი ყურადღება, როგორც დღეს. განსაკუთრებით განაანია, მუშათა უბნებში, თუ წრით სრულიად უყურადღებოდ იყო მისაკუთრებული საბჭ. ხელისუფლება განსაკუთრებულ მზრუნველობას იმენს მასზე. ვის შეუძლია დავალოს ის კულტურული მუშაობა, რასაც აქვს ადგილი მუშათა უბნებში, მუშათა კულტურებში, სადაც მთელი მისახლეობა ჩამოხლი და თვითმოქმედი.

ამას ყველა ხედავს, ამასვე დაჯერებულია მშრომელი ხალხი, დაჯერებულია მუშურ საზოგადოებაში აღზრდილი ახალგაზრდობაც. მგრამ, სამწუხაროდ, ეს კიდევ ვერ დაუბნავს ჩვენი მოსწავლე ახალგაზრდობის ერთ ნაწილს, რომელსაც ჯერ კიდევ ვერ მიუბრუნებია შოვისისტრი იგიველოვის ყალბი ილიუზიები. ისინი ვერ ამხევენ, თუ ანთი თუ ადამაველს სხადინ ხალხს წინაშე, რამდენად ენებენ საკუთარ თავს და მომავალს.

მუშათა წრეებთან განდევნილი და საზოგადოებრივი აზრს მიერ დაგმობილი სოც.-დემ. იდეოლოგია და გეორაკიის ავანტიურისტული საქმიანობა გსლა მათში ეძებს დასაყრდენს, სცილდება მათი უციკობის გამოყენებას და აცოლებს მათ სწორ გზას.

ჩვენი ვალია, მეტი მზრუნველობა გამოვიჩინოთ მოსწავლე ახალგაზრდობისადმი, ვესწიოთ მათი პოლიტიკური შეგნება, გავაფართოვოთ მათ შორის პათი კოლექტიური შეკავალწეობა. ამ შორე ბეგერი რამ არის ვასაკუთრებელი, თუ ვინც, მასწავლებელთა ინდიფერენტობი მოსწავლე ახალგაზრდობის პოლიტიკური ცხოვრების მიმართ. დიდი ნაკლია ჩვენი მასწავლებლის მასწავლებლის დამოკიდებულება მოსწავლეს მიმართ არ უნდა განისაზღვრებოდეს მართო საგნების სწავლებით; მასწავლებლობამ უნდა აღზარდოს მათგალი საზოგადოება სოციალისტური შეგნების და თვითის მავარ საფუძველზე. ამისათვის მათ არ უნდა გაუშვან არც ერთი მომენტო, ეს იქნება მასწავლებლის კედლებში საუბრების გამართვის სახით, თუ მის გარეშე—ექსკურსიებით და სხე... მასწავლებელმაც უნდა დაამუშაოს მათში სოციალისტური, კოლექტიური სახე და მსხობლოვია და განდევნოს მუშაბურ წრეებთან გამოსულ ახალგაზრდობა ეგოისტური და შოვისისტრი განწყობილება.

ამ საქმეში არა ნაკლები როლი უნდა ითამაშონ მშრომელთა წრეებმაც, რომ ერთგვარი სიტყმა და პარამონია იყოს და ცუდო იჯახსა და სკოლამ.

ამ საქმეს ყველაზე მეტი ყურადღება უნდა მიაქციოს თვით მოწინავე ახალგაზრდობამ და აგრეთვე პოლიტიკურმა და კულტურულმა ორგანიზაციებმა, რომ აცოლებელი იქნას მახინჯი სახე და სული ჩვენს მომავალ საზოგადოებაში.

ახალგაზრდა.

ფარილემი პროკინციდან

(ხარაგოულის რაიონი)

ჯერ გათენებული არ იყო, რომ ჩვენი მატარებელი წიადეა ხარაგოულის სადგურს, რომელსაც არ იქნა, ხეირაინი განათება არ ექონლა. მავარ ამ სადგურის ბაქანზე არ იყო მიანიც ძნელი შესაჩნვენი ხალხის ერთი ჯგუფი, რომლის სცილ-ხარხარს ამ დილა ადრინამ საზღვარი არ ჰქონდა. ეს ხალხი უკან მიყვიერ-მოყვიეროდა ჯდავთი დაჭარდნილ ვეჯად საცოდავი ქალს და მით ერთობოდა.

ეს საწყალი ადამიანი, ახალგაზრდა ქალი, გათხოვების ერთი თუ ორი თვის შემდეგ შეიყვანა თურმე ქუთუდანი.ჩამოხდა ხარაგოულში, დაღის ქუჩებში და „აქიანებს“ ხალხს. ადგილობრივი მილიციასაც ვერბა, ალბათ, რომ ამ ქუთი მახინჯი ადამიანის ქუჩებში წოწიალი და მისი „ქადაგება“ ხალხისათვის საუკეთესო გასართობია და არ იმუხუნებს თავს ამ საცოდავი ადამიანის სათანადო ბონაზე მოათავისუფლად.

დ. ხარაგოული ითვლება რამოდენიმე ათეული სოფლის ცენტრად. აქ არის სასამართლო მთელი ხარაგოულის რაიონისათვის, კარგი კოლონატური, სკოლები, ორი ბიბლიოთეკა (ერთი რკინის-გზის) და თეატრი, სადაც თითქმის ყოველ კვირას ადგილობრივი სცენის მოყვარენი მართვენ წარმოდგენებს. ადგილობრივი სკოლაში, როგორც წინას, კარავდ არის დაყენებული საქმე, ეს არც ვასაკერია, ვინადიან ამ სკოლას ხელმძღვანელობს მეტად გაბოცდილი და ნიჭიერი მასწავლებელი ს. აბულაძე. აქ დაარსდა ცხრაწლელი, მავარ ამ ჩვენ უფრო მიზანშეწონილია მიგაჩნდა ხარაგოულში სასოფლო-სამეურნეო სკოლის დაარსება. ისეთი ტიპის, როგორც არის მგ. ს. წინამძღვრიათ-კარში. ასეთი ტიპის სკოლა სამსახურს გაუწყვედა მთელი ხარაგოულის რაიონს და მოამზადებდა სოფლისათვის მეტად საჭირო მეურნეებს, ნამდვილ პრაქტიკოსებს, რომლებიც გვერდში ამაულებდნენ გლეხობას და გაუადვილებენ მის ახალი საშუალებით სასოფლო-სამეურნეო მუშაობას.

თვითონ ხარაგოულს ემნევა საკმაო გაუმჯობესება: გაკეთებულია მეტად სახიბლო ხილი, რომელსაც უკრითაც კი შეიძლება გასელო-გამოსვლა; გასათებაც უკეთესია; მიღებულია სათანადო ზომები და ახლ მალე იქნება კოლექტირონის გათავება. მავარ ამ ქუჩებში ისევ უმუშევრია-გებელია—ვიწრო და ტალახანი ადგილობრივი ხელისუფლება უფრო უნდა შეეცადოს, რომ მისი ყურადღების გარეშე არ დაჩქოს არცერთი მოსავლარებული საქმე...

მავარ ხარაგოულის ტლახში მონაგინიც რა იყო იმ ტლახსთან, ომლის ზეღვა მიზანდა 7—8 ვერის მანძილზე. ეს ვნა ძალიან შორს მიდის, და აქვს მეტად დიდი მიზნეხლობა აუარებელ სოფლისათვის. მავარ ამ იქნა არ ექნა არ ექონრას სახეირიანად შეეცეთება. ზოგან ტვირთი შეუკეთებიათ, მავარ ამ არის ასეთი ავილები, რომ ფეხით გავლც სანში და სახებთაოა.

მე მანიც მიჩვეული ვარ ამ გზებს. ასოც ემსახურება მე ტლახში ამისიეროვი მეღვარა განვაგრძობ მგს. უფუნა წვიმა ცოვად მეტყვება, ჩვენი სოფლის სოც მსკალმუნებნა... დავიდალე, ჩამოეჯექი ქვაზე და ფეჭარებს მივეცი თავი.

— ოხ, მადლობა იმერის მშვიდობით, რომ გხედავ— მომესმა უკანიდან ხმა, მოვიხებდ დავინახე ჩემი ნათესავი ძეგლის-მეული უხანჯრო. ზურგზე ტვირთი ექიდა, რაღაც მიჭინდა ხარაგოულის ბაზარზე გასასიდიდა. ცოტა კი შეჩეცხვა ჩემი, მავარა რას ვაწყობდა: ტვირთს ხომ არ გადაადგებდა? მომიჯდა გვერდით.

— ამა, შენი ჰორბე. მომიხეირო ერთი გულის ვახსახილი ამხევი, როგორ არის საქმე, როდის გვეშველება?

— რა გეინტერესებთ? ტფილისში სავარაუდოა, არც სიძვირე მანიც და მანიც.

— არა, კაცო, სავარაუდოა რა დევციქებ. შენ ეს მოთხარო, ინგლა! მართლა მოდის? კორდინამ რომ მოიწერა მოვლიდათო, მართათაა...—მომაყარა ზედი-ზედ კითხვე

ბი დაზარეულმა აზნაურმა, მე სკიკილი ამივიარდა. ეს აზნაურს არ ესაბოვნა და კიდევ შემიკვირა.

— ხე უღმერთო, შენ მანც მინახარ მართალი.

— გერადერს ვერ გიჯიჯი. საიხელის და შენ გულის გასასარკლს. ეს ყოველგვარი ტყუილია.— აოც ეს პასუხი ესაბოვნა მას და საყვილდროთი მიშმაოთა:

— არა, შენც იგიო გავქს კული, შენ არ იყავი, რომ ქადგოდო აზნაურებს რაი უნდა მიწა, ვგლებს უნდა ზომეცსო? მივდილასკ რომ წყრილი მიწვევ ხელმწიფე არ მოხსენიო?—გამხსენა ძაღლა „ცოცხალი“.

— არა, რომ მოვიდენ ვინცობა, მიწებს დაგებურუნებენ? ყანების გაზარებობს ნებას მოვცემენ ნახანკროთი? ადგილს გავგაყიდებენ?— კვლავ მიმაპარა კითხვები იმედ დაკარგულმა აზნაურმა?

— არა, დამშვიდო, ნურავფრის იმედი ნუ გავქს. არავინაც არ მოვა. იმუშავე და მოუარე შენს წვილს ცოლშვილს.

— კაცო, რომ ვერ შექმელი ეს მუშაობა. კაცი დავებრდი თობისთვის ხელი არ მომიკლავ, ამ სიბერის დროს რაღა უნდა ვისწავლო? ღმერთი არ გარწამს, პირჯვარი არ გმწერია?—აჩაკლებული ხმით დაათავა სიტყვა გოჯასპირი.

— რა, გავწყობა უნდა შეუვრიდე, შენ თვითონ არ იცი ხოლმე თქმა „ღრხილ შეგობენ და არა მეფენიო“?

— ეხ, მშვიდობით, მშვიდობით, ბაზარში დამავკიანდება, უწყალოდლოთი გამოიმევირა ხელი და გაუღდა გზას ხარაულოლსაყენ.

მე ჩნებოდა „საუბრაბა“. მისმა კითხვებმა და დამსაბულომა იმედებმა, ვინ იცის რამდენ ამისთანებს უტრიალებს თავში ასეთი კითხვები:

— მიწებს დამიბრუნებენ, „ყანას გავაზნაურებ“, „ადგოგოს გავყიდი“.

აი, როგორი ხალხი უჯდება ყურის ჩენი ემიგრაციის „ტკილი“ ზღაბრებს, აი, როგორი „საცოდავი“ ხალხის „განსათავილებლად“ იგზავნება ჩენნი გრძელ-გრძელი ემიგრაციები...

გვიარე რამოდენიმე სოფელი. მოსავლის კარგი პირი უჩანს: სიმინდები კარგია, მხოლოდ დიდხელს ვაშლი დაგვიანებით დაუნახეთ. ვინახებსც კარგი გამოხდნილი აქვს, მაგრამ ბევრს დარჩენია „უქვამიო“ შხაბიანის უქროლობის გამო.

მიუხლოდით საქარის ქედს, კიქსს, საქარის ქედში ერთად ერთი „კულტურული“ დაწყებულენ ლექქანი იყო, რომელსაც პატრონობდა ერთი დროს კარგი კულაკი და მსუქანი ევაირო. მაგრამ ეხლა მის დუქნის შენობაში კოპერატრის საუკეთესო დუქანმა გაქმნილი, სადაც თითქმის ყველაფერი იზოვენა მანვან ფაქტში, როგორც ტფილისში... კოპერატრულ დუქანს ვინავებს ადგილობრივი გლეხი **ინისიბ შავედ** და მისი თანამებრე **კ. კამკამიძე**, საქონელს ყვიდან თანახმად დანახვობს, მუშეურებს გაცხრობაზე მეტად თავაზიანათ და ზრდილობიანათ, ერთი სი-

ტყეით ნაქირს მოვალეობას ასრულებენ კეთილ-სინდისი-ეთათ.

საქარისქედში არც ეხლა მოიპოვება. გარდა ხსენებული დუქანის, სხვა რაიმე დაწყებულება ამ სოფელში კი ამჟამად 70 კომლია და კი არის ბირის სკოლის დარაკების.მათიალა ეს სოფელი საარგენტოს კიქსის სკოლით, მაგრამ ის დამოუბეულია ამ სოფლიდან 2 ევითი და 7—8 წლის ბავშვებისთვის, ისეც ზამთარში მეტად ძნელია საარგენტოს დაუკლებელი საჭრობა ამ სოფელში შრომის სკოლის დაარსება, რომელთაც ისარგებლებს ახლო სოფლების ნაწილებიც; ეს საქმე უნდა თავიგოს კიქსის ადმინკომემა, რომელსაც ეს საქმეში ყოველგვარ დახმარებას აღმო-

ურნით ტელიონში მსტოვრებნი ამ სოფლის მკვიდრნი.

კიქსში არის შეიღწეული, გლეხთა ახალგაზრდობის სკოლა, საკრდიტო ამხანაგობა და ცენტრის მოყვარულა წერი, რომელიც დროგამოშვებით მართავს წარმოდგენებს. საერთოდ, კიქსის თემს ტყუება დიდი გამოკაცლებმა, მის ახალგაზრდობის დიდი ენერგია, სიცოცხლე და საქმის უნარიანობა.

მაგრამ სამწუხარო ის არის, რომ აქაც არ გადაუკლდათ მანენ ჩვეულებანი: „ადილები“ და „სატიროლები“, ჩემს იქ ყუთხის დროსაც „გაბირობა“ ერთი ასეთი სატიროლი: ერთმა ქმარ-შვილიანმა აქამ ბაწრით ხეზე ჩამოინჩო თავი, რომლის მიზეხი იყო აქემზამებს“ სიტყვით მისი განუკურნებელი ავადმყოფობა. მოაკლდა თუჯას ერთ-ერთი ბურჯი და ამავე დროს „სატირობის“ გამოართვით ნახს სურამში ბარალოც: 300-400 კაცმა მანც ქაბა სდილი ამ „სატიროლი“ შოკი ძველებურით ღებნიაც კი გამოზრუხდა. თურმე: ზოგი აყებდა „ეიროს ზურს“. ზოგი ავიგინდა, ზოგს არ მოსწონდა, რომ ლობიო ცხარე ქმარით იყო შეკამზული, ზოგს კიდევ ის რომ ბრინჯს ქმინში აკლდა, თუ მაკარინი არ იყო კარგად შებარული...

ამაზე შორს არ ვაბე ცინისში. არა, ერთხელ და სამუდამო ბრძოლა უნდა გამოვიცხადოს ასეთ ხარჯთან „სატიროლებს“ და ავირთვე დღობობებს. დროა შევავსებნიო გლეხებს, რომ ერთიც და მეორეც მათთვის დამდებელი და მზარაობლებელი. თავის განსართობა „სატიროლები“ და „ადილები“ აიღა გვახარებს ჩვენს დროში. საჭრობა უფრო კულტურული გასართობები მიეცეთ ხალხს, ამ შეზისევევაში კი ბევრია დამოკიდებული ადგილობრივი ინტელექტუარი ძალებზე, მოსწავლე ახალგაზრობაზე.

დასასრულს არ შევიძლია გულის ტყეილით არ ივლინიშით დროს სრული განადგურება, ერთ დროს კიქსის რაიონის ტყით. შექმელი სოფლები, ამჟამად სრულად გაშიშვლებულია. ამას თვითონვე სწუხრან ეხლა ადგილობრივი გლეხები და ამზობობენ: რაღა გვეწყევლება, სულ დაეკვანტება ცვერასად ვიწოდოთ მისაქვრილო“ ტყის დაკვასაც უთოდ დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს, თორემ ერთ დროს ამ მხრივ უფრო სამუშაო არ ჩამაბიჭებულ შიჯომპირობაში ჩაიარებოთ.

სლავიოსნოშვილი.

ქ უ თ ა ი ს ი

30 მაისს, ქ. ქუთაისში მხახარაძის სახელობის მუშათა კლუში შესდგა რკ. გზის ახალგაზელ და უპარტო მუშათა მრავალრიცხოვანი კრება.

კრების თავმჯდომარემ ამს. ცირეციქმე ვაეცრო დამსწრეებს იფგოსის კონსერვატიული მთავრობის ხელშემშენლობით დაწყებული კამპანია საჭუთა კავშირის წინააღმდეგ.

ერკულ მოხსენებას, საბჭოთა კავშირის საგარეო და საშინაო დამფარავობის შესახებ აკეთებს ამს. ბ. ძველია. მომხსენებელი დაწყობლებით არჩენს საერთაშორისო პოლიტიკურ-კონომიურ კონიუნქტურას, კონიუნქტური მოძრაობის ზრდას და ამით ვამოყრდნობს შემს იმპერიალისტების ბანაკში. დასასრულ იგი ეხება ქართველი ემიგრაციის ყოვლად საშარცხენიო „მოღაუწყობას“ რეაქციას-

თან თანამშრომლობის სახით და მოუწოდებს ყველას, რომ ფხიზლად ადვენენ თვალს მისასძებნელ გართობებებს და შესავალი პასუხი ვასცენ ქართველი ემიგრაციის პროკოკაციულ საქმიანობას.

მოსხენების შესახებ სჯა-ბაასსნი მრავალმა მუშამ მიიღო მონაწილეობა, რის შემდეგაც მიღებულ იქნა დღმენილება. რომელშიაც მუშები გობუნ ქართველი ემიგრაციის ლიდერების აენცტორისტულ ნაბიჯებს და ფართობლებენ მათ მომავალში მანც აიღონ ხელი ასეთ „მოღაუწყობაზე“.

ჟმილი მუშა.

საპამდამრო კოლმზი.